LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaca, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 78 * * * * * Ozone Park 17, N. Y. Antrad., spalio (Oct.) 3, 1961 * * * * * METAI 50-ji

KRISLAI

Kvaila politika.
Senas "pranašas."
Kai nėra pasitikėjimo.
Tikri piktadariai.
Sveiki vėjai.
Kų jų šėlimas parodo?

— Rašo A. Bimba —

Gerai, kad pagaliau mūsų vyriausybė nusprendė nebesipriešinti Jungtinių Tautų Asamblėjos sesijoje diskusavimui Kinijos atstovybės. Nors tai ne iš gero buvo padaryta, bet vis tiek žingsnis pirmyn.

Dabar ieškoma būdų užtvėrimui kelio. Girdi, mūsų atstovybė pasiūlys sudaryti komisiją klausimo studijavimui. Komisija raportą patieks tik 1962 metų sesijoje. Vadinasi, šitaip dar per vienerius metus Kinija pasiliks už Jungtinių Tautų sienų.

—:—

Štai kitas kvailos ir klaidingos politikos pavyzdys. Vyriausybė esanti nusitarusi nesigailėti pastangų Afganistano nukreipimui prieš Rytus, išmušimui jo iš neutrališkų pozicijų.

Betgi Afganistanas yra Tarybų Sąjungos kaimynas. Jų bendras rubežius nusitiesia per 1,200 mylių.

Afganistano kurstymas prieš jo kaimyną neturi jokio pateisinimo. Tokia diplomatija neveda prie gero.

—:—

Prezidentas pasiuntė L. D. Clay į Vokietiją ją gelbėti "nuo komunizmo."

Mr. Clay yra senas pranašas. 1948 metais jis ten buvo kariniu gubernatoriumi. Tada jis didžiavosi: "Mes jau beveik esame pergyvenę komunizmo tvaną."

Tai buvo prieš tryliką metų. Jeigu jis jau tada buvo su komunizmu susidorojęs, tai ką jis ten veikia dabar?

—:—

Vakarai nepasitiki Rytais, o Rytai Vakarais. Štai kas trukdo deryboms ir susitarimams.

Ypač nepasitikėjimo stoka žaloja visą nusiginklavimo reikalą.

Kaip tą nepasitikėjimą pašalinti?

Niekas dar nesurado vaistų šiai ligai išgydyti. Bet jie turės būti surasti. Kur nors pasitikėjimas turės prasidėti. Tikėkime, kad jau šioje Asamblėjos sesijoje pasitikėjimui pagrindai bus padėti.

—:—

Pasiutę žmonės vadovauja mūsų šalies Amerikiniam Gydytojų Susivienijimui. Štai dabar jie nutarė globoti ir suteikti profesijoj vietą tiems gydytojams, kurie pabėgs iš Kubos. Taip jie tikisi išvilioti iš Kubos daug gydytojų. Jiems nerūpi, kad ten žmonės, pasilikę be medicininės pagalbos, sirgs ir mirs be laiko!

Toks jų poelgis yra baisus, piktadariškas.

—:—

Naujasis Brazilijos premjeras Tancredo Neves žada tęsti buvusio prezidento Quadros užsieninę politiką.

Arentinos prezidentas Frondizi, išvykdamas iš Amerikos, užgyrė diskusavimą Kinijos atstovybės Jungtinėse Tautose. Kai bus balsavimas, gal ir Argentina pasisakys už Kiniją.

—:—

Gal niekados pirmiau klerikalų, smetonininkų ir menševikų spauda taip pašėlusiai nesmeižė ir neniekino Tarybų Lietuvos, kaip šiais laikais.

Ką tai parodo? Tai parodo, kad tų srovių eiliniuose žmonėse auga Tarybų Lietuvai simpatijos. Reakcinė spauda tas simpatijas bando paskandinti riksmo jūroje.

Bet niekas iš tų pastangų neišeis. Tarybų Lietuvos kultūriniai ir ekonominiai laimėjimai šildo kiekvieno nuoširdaus lietuvio krūtinę.

—:—

Jungtinių Tautų Asamblėjos sesijoje labai išmintingai kalbėjo Ceylono atstovas. Jis ragino nesinervinti dėl sekretoriaus posto. Jis priminė: kai pasitraukė Trygve Lee, prabėgo ištisas pusmetis, kol buvo surastas ir išrinktas naujas sekretorius. Dėl to Jungtinės Tautos nesugriuvo. Jos ir be sekretoriaus labai gražiai gyvavo.

Rytų Vokietija ir ryšiai su Berlynu

Berlynas. — Vokietijos Demokratinė Respublika (Rytų Vokietija) reikalauja, kad Vakarai tuojau tartųsi dėl jų ryšių su vakariniu Berlynu. Dienraštis "Neues Deutchland", kuris reiškia vyriausybės poziciją, rašo:

"Užsienio valstybėms, kurioms yra reikalas turėti ryšius su vakariniu Berlynu, turi tartis su Vokietijos Demokratine Respublika".

Rytų Vokietijos komunistų vadas Walter Ulbrichtas sakė, kad juo greičiau Vakarai tą supras, tai bus jiems patiems geriau. Kartu jis nurodė, kad Rytų Vokietija visada buvo ir yra už tai, kad visus nesusipratimus spręstų susitarimais, derybomis.

Ulbrichtas sakė, kad Vakarų karo kurstytojų ir vakarinio Berlyno žmonės nori taikos ir piktinasi tais, kurie aštrina tarptautinius santykius.

Įvyko sukilimas Sirijoje prieš Nasserio režimą

Damaskas. — Rugsėjo 27 dieną Sirijos militarinės jėgos sukilo prieš Nasserio valdžią ir paėmė galią į savo rankas. Tatai įvyko po to, kai Nasseris prisiuntė fieldmaršalą Amerį ir privertė sirijietį pulkininką Abdelį Hamidą Serrajį pasitraukti iš viceprezidento ir Sirijos vidaus reikalų pareigų ėjimo vietos.

Sirijiečių sukilimas plečiasi visoje šalyje. Alepo mieste į sukilėlių pusę perėjo ištisa pėstininkų divizija ir miesto garnizonas.

Prieš sukilėlius Nasseris buvo pasiuntęs parašiutininkų jėgų, bet Sirijos sukilėliai praneša, kad jas sunaikino.

Sirijoje susiorganizavo nauja vyriausybė, kuri paskelbė, kad Sirija atsimeta nuo Egipto. Yra žinių, kad miestuose demonstruoja darbininkai ir remia sukilimą. Sukilėliai per radiją ragino ir egiptiečius sukilti pries Nasserio tironišką viešpatavimą, jo kliką, kuri atėmė liaudies laisvę ir kursto arabus vienus prieš kitus.

Sirija buvo atskira valstybė iki 1958 metų. Tais metais jos žmonės nubalsavo jungtis su Egiptu ir susiorganizavo Jungtinė Arabų Respublika.

Egiptas užima 386,198 ketv. mylias ir turi 26,000,000 gyventojų. Sirija užima 72,234 ketv. mylių plotą ir ten randasi 5,000,000 gyventojų.

Pardavė tris savo vaikus už $85

Camden, N. J. — Prasidėjo teismas advokato A. Segal, iš Philadelphijos, kuris kaltinamas supirkime vaikų ir jų pardavime kitiems,

Florence DeJesus, 30 metų, liudijo, kad ji, kaip nevedus motina, šiam advokatui pardavė tris savo vaikus. Už vieną gavus $30, antrą — $15 ir trečią—$40.

Ji liudijo, kad Segalis jos vieną vaiką pardavė bevaikiams "tėvams" į Havertown, Pa., už $1,500.

JAV daugiau gimsta "betėvių" vaikų

Washingtonas. — Jungtinėse Valstijose žymiai daugėja nevedusių motinų vaikų gimimai. 1940 metais nevedusios motinos pagimdė 89,500 vaikų, arba 38 iš kiekvieno 1,000 naujagimių. 1960 metais jau gimė 242,000 nevedusių motinų vaikų, arba 52 iš kiekvieno 1,000 naujagimių.

Kartu didėja ir jų išlaikymas vyriausybės lėšomis. 1940 metais pagalbą gavo 304,000 vaikų, tai yra, su pirmesnių metų gimusiais, gi 1960 metais jau net 1,449,000.

MAŽI BERNIUKAI, O JAU VIKRŪS VAGYS

Van Nuys, Calif. — Policija suėmė už vagystes tris broliukus, vienas 5, antras 7 ir trečias 9 metų amžiaus. Žinoma, jų vardų neskelbia, kaip jaunamečių. Jie vogė dviračius ir gazolino stotyse iš registerių pinigus. Teisėjas sakė: "Tai tik vaikai, o jau žymūs kriminalistai. Reikia ką nors su jais daryti pirm negu jie užaugs, nes tada su jais jau nebus galima gauti rodos".

TSRS pateikė savo planą pašalinimui karo pavojaus

Jungtinės Tautos, N. Y.— Tarybų Sąjunga pateikė Jungtinių Tautų Asamblėjos sesijai memorandumą pašalinimui tarptautinių nesutikimų ir karo pavojaus. Ji pakartojo savo pasiūlymus pilnam nusiginklavimui, ir prie to einant siūlo tuojau imtis sekamų žingsnių:

(1) Neskirti pinigų apsiginklavimo reikalams.

(2) Atsisakyti nuo naudojimo atominių ginklų, jeigu kiltų karas.

(3) Uždrausti propagandą už karą.

(4) Pasirašyti nepuolimo sutartį tarp NATO ir Varšuvos Apsigynimo sąjungos narių.

(5) Atšaukti armijas iš kitų valstybių teritorijos.

(6) Kaipo žingsnį sulaikymui atominio apsiginklavimo, uždrausti atominių ginklų pardavimą Vakarų Vokietijos armijai.

(7) Įsteigti laisvas nuo atominių ginklų teritorijas, į kurias turi įeiti: Centrinė Europa, visa Afrika, Tolimųjų Rytų teritorija ir visi Ramiojo vandenyno paskraščiai.

(8) Pastojimui kelio pasalingam užpuolimui, tai TSRS pakartoja jau pirmiau padarytą pasiūlymą: pastatyti J. Tautų kontrolės grupes visose strateginėse prieplaukose, geležinkelių mazguose ir ant strateginių vieškelių.

(9) Atominių ginklų panaikinimą įtraukti į bendrą nusiginklavimo planą.

(10) Suorkanizuoti Jungtinių Tautų komisiją, kuri prižiūrėtų, kad jau padarytas nutarimas panaikinimui kolonializmo būtų vykdomas, kad vykdymas būtų baigtas iki 1962 metų pabaigos. Dar vis pasaulyje yra 88 teritorijos, kuriose gyvena 71,100,000 žmonių kolonialėje padėtyje. Anglų ,francūzų, portugalų ir ispanų kolonializmą palaiko ir kiti imperialistai.

Apie naujus įvykius Kongo valstybėje

Leopoldville. — Generolas V. Lundula, komandierius rytinių Kongo provincijų militarinių jėgų, kur veikia Gizengos vyriausybė, jau tariasi su centralinės valdžios komandieriumi generolu Mobutu. Jie sujungs rytinių ir kitų Kongo provincijų mlitarines jėgas. To reikalauja centralizavimas Kongo respublikos.

Dabar Konge skaldymo darbą atlieka tik kolonialistai iš Katanga provincijos, kur jie yra įsigalėję. Katanga yra turtingiausia Kongo provincija, ten kolonialistams pataikaudamas Tshombe nepasiduoda Kongo vyriausybei, kurią suorganizavo Tautinis Frontas.

Apvienijimui Kongo provincijų rugpiūčio 2 d., Leopoldvillėje įvyko parlamento narių posėdis. Buvo sudaryta centralinė vyriausybė priešakyje su Adoula, paskirta 27 ministrai ir 17 jų pavaduotojų. Į šią Tautinio bloko vyriausybę įėjo 23 veikėjai, kurie pirmiau dirbo bendrai su Lumuba.

Nauja Kongo vyriausybė nutarė tęsti Lumubos valdžios politiką: laikytis neutrališkai tarptautiniuose reikaluose, veikti išlaikymui čielybėje Kongo respublikos, apvienyti visas provincijas į vieną valstybę. Bet Katanga "prezidentas" Tshombe išstojo ne tik prieš parlamento sudarytą centralinę vyriausybę, bet net prieš Jungtinių Tautų jėgas. Jam gelbėja apie 500 belgų ir francūzų karininkų. Laikinai mūšiai sulaikyti, bet Tshombe ir jo sėbrai dar vis nepasiduoda centro vyriausybei.

Vėliausios žinios

Washington. — Susirinko žieminei sesijai JAV Aukščiausiasis teismas.

Vilnius. — Čia baigia savo darbą Lietuvos Komunistų partijos XII-asis suvažiavimas, atsidaręs rugs. 27 d. Suvažiavimas vyko Filharmonijos salėje.

Washingtonas. — Politikai mano, kad praėjusią savaitę Niujorke įvykę trys pasitarimai tarp Rusko ir Gromyko duos teigiamų rezultatų. Kai kurie spėja, kad neužilgo Gromyko bus pakviestas pasitarimams pas prezidentą Kenedį.

Kairo. — Egipto valdžia sutraukė diplomatinius ryšius su Turkija ir Jordanu dėl to, kad tos valstybės pripažino Siriją, vos tik atsimetusią nuo Jungtinės Arabų Respublikos (Egipto).

Paryžius. — Socialistai norėtų sudaryti kairiųjų valdžią, bet į ją nenori įsileisti komunistų.

Stokholmas. — Iškilmingai palaidotas Dag Hammarskjoldas, buvęs Jungtinių Tautų generalinis sekretorius.

Šiemet buvo prastas JAV pasėlių derlius

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų Agrikultūros departamentas paskelbė, kad šiemet daugelio pasėlių yra mažiau suimta, negu buvo tikėtasi.

Medvilnės stokuos apie 500,000 pundų-beles (Bale yra 500 svarų). Pačioms JAV reikalinga 8,300,000 pundų, o į užsienį buvo planuojama išvežti 6,000,000 pundų. Medvilnės derliui pakenkė dideli lietūs.

Kviečių buvo tikėtasi suimti apie 1,260,000,000 bušelių, bet suimta 50 milijonų bušelių mažiau.

Gyvuliams pašaro suimta daug mažiau kaip tikėjosi. Šiaudinio pašaro gauta 5,000,000 tonų mažiau, o grūdinio 175,000,000 bušelių mažiau. Grūdinio pašaro Jungtinėms Valstijoms yra reikalinga 145,000,000 tonų.

Vietomis labai gerai užderėjo vaisiai, kaip tai, kriaušės, obuoliai, vyšnios ir kitokie, bet vietomis buvo ir jų prastas derlius.

Kubos priešai ruošė Kastro nužudymą

Havana. — Kubos priešai ruošėsi užmušti Kastro. "Bazuka" buvo įrengta ant sunkvežimio, greitai mame garadžiuje, kur buvo laikomas Kastro automobilis — iš bazukos turėjo šauti, o kiti pulti su granatomis.

Suokalbio priešakyje buvo Luis Torroella, dirbęs Batistos finansų ministerijoje. Kubos milicija suėmė dvyliką suokalbininkų.

Kubos vyriausybė sako, kad rankinės granatos ir bazuka buvo gauta iš JAV užsienio žvalgų agentūros.

Montrealis. — G. Starnino, 26 metų amžiaus, su lankytojo pakištu klastingu leidimu išbėgo iš kalėjimo, į kurį jis buvo pasodintas už pavogimą $50,000.

JAV ginklai, pinigai ir Vakarų Vokietija

Washingtonas. — Jungtinės Valstijos daro spaudimą į Vakarų Vokietiją, kad ji mažiau gamintų savo ginklų, o daugiau jų pirktų iš Jungtinių Valstijų. Tuo reikalu Vokietijoje lankėsi ir B. R. Andersonas.

JAV vyriausybė ir NATO komanda daro išvadą: (1) Jeigu vakarų vokiečiai daugiau pirks Jungtinėse Valstijose ginklų, tai tas mažins JAV deficitą. (2) Vokiečiai pirkdami JAV ginklus ir jais ginkluodami savo armiją daugiau subendrins NATO jėgų apginklavimą, nes buvimas skirtingų ginklų — silpnina NATO jėgas.

VAKARŲ PAKRAŠTYJE PRASIDĖJO STREIKAS

San Francisco, Calif. — Masters, Mates & Pilots Ass'n unijistai paskelbė streiką, reikalaudami papakelti algas. Numatoma, kad jų streikas sulaikys nuo darbo apie 20,000 jūrininkų, pečkurių, inžinierių ir suparalyžuos apie 200 laivų.

Varšuva. — Lenkija sutvirtino savo gynybos jėgas.

Indonezija prieš hollandų "skymą"

Jungtinės Tautos. — Hollandija pasiūlė, kad Jungtinės Tautos paimtų jos kolonijų Vakarinę Gvinėją ir ten pravestų plebiscitą. Matoma, kad jie pasitiki, jog tokie balsavimai būtų jų naudai.

Indonezijos atstovas išstojo prieš pasiūlymą. Jis sako, kad Vakarinė Gvinėja yra Indonezijos teritorija ir jokių ten balsavimų nereikia.

Vakarinė Gvinėja užima 151,000 ketvirtainių mylių plotą ir ten gyvena apie milijonas žmonių.

Washingtons. — Kongresas užgyrė paskyrimą $3,914,600,000 pagalbai užsienyje Jungtinių Valstijų talkininkų.

Sutvirtėjo Kubos gynybos jėgos

Havana. — Kubos premjeras F. Kastro sakė kalbą Mantanza karinėje mokykloje, kur mokslą baigė 400 karininkų. Jis tarp kitko sakė:

"Dabar Kuba jau turi ne tik atsidavusių milicininkų jėgas, bet ir armijos reguliarius pulkus, divizijas ir net korpusus... Mūsų ginkluotos pajėgos sudaro tris armijas, kurios saugo Kubos respublikos teritoriją".

Kenedis tarėsi su pietamerikiečiais

New Yorkas. — Po to, kai prezidentas Kenedis pasakė kalbą Jungtinių Tautų Asamblėjos sesijoje, JAV delegacijos pirmininkas A. Stevensonas suruošė banketą.

Banketas buvo suruoštas JAV prezidento Kenedžio susitikimui su Lotynų Amerikos delegatais.

Kenedis su jais tarėsi Kubos reikalais ir mobilizavo jėgas, kad išrinkti Jungtinių Tautų generaliniu sekretoriumi vieną asmenį vieton Tarybų Sąjungos siūlomo išrinkti trijų asmenų sekretoriato.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.00
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co., $5.50 per six months		Foreign countries, 6 months	$6.50

Po didžiojo suvažiavimo

REIKIA PASIDŽIAUGTI, kad rugsėjo 23 ir 24 dienomis Niujorke įvykęs demokratinėms teisėms ginti suvažiavimas praėjo labai sėkmingai. Iš visų Amerikos kampų buvo suvažiavę apie 1,500 organizacijų atstovų bei veikėjų. Jie nuodugniai apsvarstė reikalą kovoti už atšaukimą tokių reakcinių įstatymų kaip Smitho aktas ir McCarran aktas. Jie pripažino, kad šiandien persekiojimas, tais piktais įstatymais pasiremiant, komunistų partijos ir jos veikėjų skaudžiai paliečia visų amerikiečių demokratines teises.

Suvažiavimas, pavadintas **Nacionaline demokratinėms teisėms ginti asamblėja,** išleido platų, ugningą atsišaukimą, šaukiantį ir raginantį žmones ginti savo civilines laisves ir demokratines teises. Pravedimui plačiausios kampanijos už minėtų įstatymų panaikinimą, suvažiavimas ragina visuose miestuose ir miesteliuose įkurti komitetus ir iš visur daryti spaudimą į Kongresą, nuo kurio priklauso tų reakcinių įstatymų likimas.

Tiesa, suvažiavimas neįkūrė jokios naujos organizacijos, bet įpareigojo jo sušaukėjus toliau tęsti savo gražiai pradėtą darbą. Reikalui esant, jie privalo sušaukti kitą ir dar platesnį suvažiavimą.

Svarbu, kad šio suvažiavimo šūkiai ir nutarimai pasiektų plačiausias Amerikos žmonių mases, Svarbu, kad šitose garbingose pastangose atšaukti Smitho aktą ir Mc Carran aktą aktyviškai dalyvautų ir mūsų lietuviškos organizacijos. Mūsų laikraštis nuoširdžiai pasižada paremti kiekvieną šiame darbo žmonių kovos bare žygį. Mes esame giliai įsitikinę, kad kol gyvuos reakciniai įstatymai, kol nesiliaus persekiojimas komunistų ir kitų pažangių žmonių, tol nebus saugios kiekvieno amerikiečio taip sunkiai laimėtos demokratinės teisės.

Ką visa tai parodo?

KAI KURIE amerikiečiai rimtai stato tokį klausimą: Jeigu mes didžiuojamės savo kapitalistine santvarka ir tikime jos pastovumu bei stiprybe, tai kodėl mes jau taip bijome savo pašonėje mažytės socialistinės Kubos? Argi ta mūsų baimė neparodo mūsų nepasitikėjimo savo santvarka ir savo idėjomis?

Klausimas labai įdomus.

Melas nuo pradžios iki galo

VIENAS KLERIKALŲ laikraštis rašo:

"Visas pasaulis sužinojo apie paskutinius Meksikos komunistų vandališkus darbus: padegė įvairiuose miestuose bažnyčias, išmušė katalikų mokyklų langus, įsiveržė į katalikų spaustuves, padarydami jose begalines žalas, beveik sugriovė U.S.A. įstaigas..."

Tų žodžių autorius, kunigas Juozas Kisielius, žino, kad jis begėdiškai meluoja. Visas pasaulis žino, kad nei Meksikos, nei kitų šalių komunistai vandalizmu neužsiima. Visas pasaulis žino, kad tokie komunistams primetimai neturi nė krislelio tiesos.

Galima su komunistais nesutikti įvairiais politiniais klausimais, bet tik amžinai prasimelavęs klebonas gali juos kaltinti vandalizme prieš bažnyčias bei pasaulietiškas įstaigas.

Nesveiki senatoriaus pasiūlymai

SENATORIUS FULBRIGHT yra žymi šalies Kongrese figūra. Šiuo tarpu jis yra Senato Užsienio reikalais komiteto pirmininkas. Jo balsas, tuo būdu, yra labai svarus nustatyme mūsų vyriausybės užsieninės politikos.

Mums atrodo, kad šitas senatorius nei iš šio, nei iš to vėlesniais laikais pradėjo pasirodyti su neišmintingais, visiškai klaidingais pasiūlymais. Pav., jis kalba, kad jeigu mums nebepavyktų Jungtinėse Tautose laimėti savo politikai daugumą, tai iš jų apsimokėtų visiškai pasitraukti. Tokiai galimybei pasiruošimą, girdi, reikėtų jau dabar pradėti, traukiant vis daugiau ir daugiau dar niekur neprisidėjusių valstybių į NATO ir aplinkui NATO. Taip, kad jeigu tektų iš Jungtinių Tautų kraustytis, tai kad iš jų būtų galima išvesti didelį skaičių kitų valstybių.

Visa tokia idėja yra smerktina. Ji tik padeda nuodyti tarptautinę atmosferą.

Kodėl ne visose pakelėse?

PREZIDENTAS KENEDIS susikvietė Marylando valstijos biznierius ir prašė juos baigti diskriminaciją prieš spalvotus žmones. Jau penktą kartą Afrikos diplomatai, vykdami į Washingtoną, pakelėje valgyklose negalėjo gauti patarnavimo tik todėl, kad jų odos spalva yra juoda. Ypač prezidentas maldavo biznierius šalia Route 40, kuris veda nuo New Jersey į Washingtoną, baigti diskriminaciją.

O kodėl tik "Route 40", kodėl ne visi visos Amerikos keliai turėtų būti visiems atdari su visais lygiais patarnavimais visiems žmonėms ?. Valdžia turi ne tik teisę, bet ir pareigą padaryti galą tai diskriminacijai.

Kas ką rašo ir sako

TĖVIŠKA PAMOKA

Vedamajame straipsnyje "Principingumas ir atsakomybė" Vilnius "Tiesa" (rugs. 21 d.) kalba apie pareigūnų ir veikėjų atsakomybę. Ji labai didelė. Be principingų, atsidavusių žmonių negali sėkmingai kilti nei pramonė, nei žemės ūkis.

Tiesa, šiandien Tarybų Lietuva jau turi prisiauginus daug įvairiuose darbo bei pareigų baruose specialistų, pareigūnų ir veikėjų, kurie visa siela atsidavę savo darbui ir atsakomybei.

"Deja—sako dienraštis,—kartais dar įmonėms ir kitiems atsakingiems barams vadovauja darbuotojai, kurie mašiną vertina labiau nei žmogų. Jie nesistengia sužinoti, kas rūpi darbininkams, kuriems jie vadovauja, kas rūpina juos. Neretai pasitaiko, jog vadovas išpuiksta, vengia ne tik nuoširdžiai pakalbėti su žemesnes pareigas už jį einančiu darbuotoju, bet dargi nenoromis sveikinasi. Jis sako, girdi, jeigu kalbėsiu, sveikinsiuos arba gyvensiu drauge su tais žmonėmis, kuriems vadovauju, tuomet jie manęs negerbs. Bet žmonės vadovą gerbia ne už pasipūtimą ar saldžią šypseną. Autoritetą teikia žinios, darbas, kuklumas, kruopštumas. O iš tokių, kurie dirbtinėmis priemonėmis siekia garbės, žmonės juokiasi.

Kokiam barui bevadovautų — įmonei, cechui ar brigadai, — darbuotojas niekad nebūna vienišas. Siekti bendro tikslo visuomet jam padės komunistai, komjaunuoliai, profsąjungos nariai. Svarbu tik, kad gamybos vadovas teisingai suprastų ir vertintų visuomeninių organizacijų jėgą, tartųsi su kolektyvu. Reikia pasakyti, kad ne visi įmonių vadovai reguliariai tariasi su kolektyvais, kai reikia spręsti gamybos planavimo, apskaitos ir kontrolės klausimus. Gal būt, dėl tos priežasties ir trūkumų šiose gamybos grandyse ypatingai daug, o jų galima išvengti. Ne veltui TSKP Programos projekte reikalaujama, griežtai išsaugojant personalinę kiekvieno vadovo atsakomybę už pavestą darbą, nuosekliai įgyvendinti kolegialumą visų valstybinio ir ūkinio aparato grandžių darbe.

Gamybos vadovas liaudžiai ir valstybei atsakingas ne tik už tai, kad būtų įvykdytas bendrosios produkcijos išleidimo planas. Jis privalo užtikrinti, kad būtų įvykdytos ir asortimentinė, ir savikainos sumažinimo užduotys, ir, svarbiausia, kad produkcija būtų aukštos kokybės. Jis taip pat atsako už kolektyvo auklėjimą. Svarbu, kad visi kolektyvo nariai mokytųsi, keltų gamybinę kvalifikaciją ir lavintųsi politiškai, kad darbo draugystė juos suburtų į didelę, gražią, kūrybingą šeimą."

PAŠAIPA SU DIDELE DOZE TIESOS

Geležinkelininkų brolijų laikraštis "Labor" savo juokų skyriuje gražiai pašiepia mūsų mokyklų sistemą ir vaikų auklėjimą. Bet reikia pripažinti, kad toje pašaipoje randasi geroka dozė ir karčios tiesos. Pašaipa tokia:

"Neseniai ivenas asmuo pravedė apklausinėjimą apie sergančią mūsų viešųjų mokyklų sistemą. Išvada tokia: Bėda yra tame, kad mūsų mokytojai bijo mokyklų vedėjų, mokyklų vedėjai bijo mokyklų superintendentų, superintendentai bijo mokyklų tarybų, tarybos bijo vaikų tėvų, o tėvai bijo savo vaikų, ir vaikai tatai puikiai žino ir todėl su niekuo nesiskaito."

TRIUKŠMAS DĖL NUBAUDIMO AUKŠTO ARMIJOS PAREIGŪNO

Reakciniuose rateliuose Kongrese ir reakcinėje Amerikos spaudoje labai triukšmaujama dėl to, kad vyriausybė ėmė ir sudraudė generolą Walker, kuris buvo pradėjęs savo komandoje kareivius nuodinti fašistiniais nuodais. Pastabas esą gavę ir kiti panašaus plauko generolai bei admirolai.

Ryšium su tuo kiek pažangesnėje spaudoje keliamas susirūpinimas vis beaugančia mūsų šalies gyvenime militaristų įtaka. Vis drąsiau ir aiškiau reiškiasi ginkluotųjų pajėgų centras Washingtone, Pentagonu vadinamas. Štai "Arizona Daily Star" pastebi, kad jeigu, girdi, šitai tendencijai nebus padarytas galas, tai netolimoje ateityje mus valdys militarinė klika, o ne žmonių išrinkta politinė valdžia.

"Istorija parodo," sako laikraštis, "kaip, kai militarinė klika pradeda nebesiskaityti su civiline kontrole, labai dažnai prieina prie to, kad militaristai užgriebia visą galią."

Juk tokių pavyzdžių pilna Lotynų Amerikos istorija. Ar prie to einama ir Jungtinėse Valstijose? Ar sudraudimas gen. Walkerio ir kelių kitų reakcinių karininkų už kišimąsi į politiką pakeičia abelną mūsų gyvenime tendenciją? Abejotina.

Reikia nepamiršti, kad šituo pavojum buvo susirūpinęs ir prezidentas Eisenhoweris, nors pats buvo ilgametis, senas karininkas. Baigdamas savo prezidentipersergėjo nuo to pavojaus. nę tarnybą, Eisenhoweris Juk laikymas tokios milžiniškos pastovios ginkluotos jėgos šalyje gimdo padėtį, kurioje militaristų įtaka neišvengiamai auga. Prieš ją pradeda drebėti, jos pradeda bijoti politiniai pareigūnai. Prieš militaristus tursinasi didžiųjų kapitalistinių partijų politikieriai. Norėdami gauti armijos, laivyno bei orlaivyno pareikiams reikmenų užsakymus aukštiesiems karininkams pataikauja, juos tiesiog papirkinėja gamybos karaliai — trustai, korporacijos, kompanijos.

Neatsilieka net ir aukštosios mokyklos — universitetai, akademijos. Joms irgi apsimoka palaikyti glaudžius ryšius su militaristų klika. Atsiminkite, kaip tuoj po Antrojo karo tas pats generolas Eisenhoweris buvo pakviestas užimti Columbijos universiteto prezidento postą. Ką gi jis žino apie mokslą? Nieko, arba tik labai mažai. Bet jis tapo vieno iš didžiausių ir garsiausių universitetų prezidentu! Visas svietas stebėjosi, ir juokėsi. Bet, matote, žymaus karininko vardas mokyklai rūpėjo. Tas vardas pakėlė Columbijos universiteto įtaką turčių akyse.

Kitais žodžiais, beaugantį militarizmo įtaką sudaro rimtą pavojų. Gerai, kad tuo pradeda susirūpinti ir pati vyriausybė.

APIE BRAZILIJĄ

Brazilija yra milžiniška šalis. Ji užima 3,287,200 ketvirtainiškų mylių plotą ir turi 70,000,000 gyventojų. Nors ant jos vėliavos užrašyta, kad **tiki į progresą,** bet nuo progreso buvo labai toli.

Kas kliudė?

JAV kapitalistai turi savo rankose milžiniškus kavos plantacijų plotus, kurios 78 procentai eina į Jungtines Valstijas. Jie ten valdo šimtus gamybos ir susisiekimo įmonių.

Brazilija gamtiniai turtinga, bet jos darbo liaudis gyvena didžiausiame varge. Jos miškų milžiniškų plotų turtas, pelnai nuo kavos, cukraus, bananų, apelsinų ir kitų šiltų kraštų vaisių eina į užsienio kapitalistų kišenes. Brazilijoje yra aukso, aliejaus, nikelio, anglies, geležies ir kitų iškasamų turtų. Brazilijoje kiekvieneriais metais užaugina apie 50,000,000 kiaulių, bet šalies darbininkai retai kada gauna mėsos.

Brazilijoje Jungtinių Valstijų kapitalistai yra įdėję apie 700 milijonų dolerių į gamybą, susisiekimo įmones ir kasyklas. Kiekvieneriais metais jie ten pasidaro labai daug pelno. Jiems rūpi pelnai, rinkos jų prekėms ir šaltiniai žaliadaikčių, o ne Brazilijos gyventojų gyvenimo gerinimas.

Pradžioje 1961 m. prezidento pareigas pradėjo eiti Janio Quadros. Jis ėmėsi žingsnių gerinimui darbo žmonių gyvenimo sąlygų ir laikėsi bešališkos užsienio politikos. Brazilija tuojau gavo kreditą socialistinėse šalyse. Socialistinės šalys padarė sutarčių: statyti Brazilijai fabrikų ir kitokių įmonių.

Jungtinėse Valstijose komercinė spauda šaukė, kad "Brazilija pasirinko kelią su komunistais". Brazilijos parlamente yra dauguma katalikų, kurie net dvidešimt kartų atmetė Quadroso vyriausybės pasiūlymus.

Prezidentas Quadros pareiškė, kad reakcijos jėgos neleidžia jam šalį tvarkyti ir rezignavo. Tuo laiku viceprezidentas Joao B. Goulartas prekybos reikalais buvo Kinijoje. Militaristai priešakyje su karo ministru gen. Odilio Denys sudarė "Juntą" ir pareiškė, kad jie neleis Goulartui užimti prezidento vietą, nes jis "yra komunistas". Juos rėmė vidaus ir užsienio reakcija.

Bet Brazilijos liaudis išstojo prieš militaristų kliką. Sao Paulo, Rio de Janeiro ir kitų miestų darbininkai laikė susirinkimus ir ruošėsi jėga suvaldyti militaristus.

Kaip liaudis išstojo prieš militaristų suokalbį, apie tai rašo Michail Sieniawski, Long Island Press korespondentas, iš Sao Paulo. Pietų Brazilijoje visos ginkluotos jėgos atsisakė klausyti militaristų. Trečioji Brazilijos armija, viena iš stipriausių, pasisakė už Goulartą. Organizavosi liuosanorių pulkai. Nei vienas politinis veikėjas nedrįso pasisakyti už militaristų pusę. Apie 40 lėktuvų jau buvo pasiruošę skristi ir bombarduoti militaristų "juntos" centrą. Tai ir buvo sprendžiamoji jėga, kuri uždavė smūgį militaristų suokalbiui.

Militaristai, matydami tokį liaudies pasiryžimą, padarė "nusileidimų". Jie sutiko, kad Goulartas užimtų prezidento vietą, o premjerą skirtų parlamentas. Goulartas su tokiu patvarkymu sutiko, nes tai yra europinė premjero skyrimo sistema.

Joao B. Goulartas yra tik 43 metų amžiaus, bet žymus politinis veikėjas. Jis kilęs iš turtingųjų, bet laikėsi pažangios pozicijos. Būdamas Kinijoje jis sakė:

"Jungtinių Valstijų monopolistinis kapitalizmas yra bendras priešas Brazilijos ir Kinijos... Geografinė atsta neatitolina mūsų tautas, bet dar daugiau suartina kovoje už bendrus reikalus ir pasaulinę taiką. Aš, turėdamas ryšių su garbingaja darbo žmonių kova mano šalyje, labai branginu jūsų šalies miestų ir kaimų žmonių pasišventimą darbuose dėl būsimosios laisvos ir galingos Kinijos".

Yra numatoma, kad Brazilija darys progreso vystydama savąją industriją, gerindama žmonių gyvenimo sąlygas, besilaikydama draugiško sugyvenimo su kitomis valstybėmis, jų tarpe socialistinėmis.

Naujas prezidentas suorganizavo ministrų kabinetą, į kurį neįeina nei vienas iš buvusių militaristų suokalbininkų. Numatoma, kad militaristų suokalbiui buvo užduotas smūgis ir vargiai jis atsigaus.

V. Sūnus

Pastabos apie kanadiečio poeto eilėraščių rinkinį

Prieš kurį laiką mus pasiekė iš Toronto, Kanados, nedidelė knygutė. Tai Kanadoje gyvenančio lietuvio Palantos šiais metais išleistas eilėraščių rinkinys "Minčių trupiniai." Jį išleido Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Centro Komitetas.

Palanta yra pažangaus judėjimo Kanadoje veikėjas. Pirmuosius eilėraščius poetas pradėjo rašinėti ankstyvoje vaikystėje. Per savo gyvenimą jis sukūrė nemažą jų pluoštą.

Šiame poeto rinkinyje randame daugiau kaip septyniasdešimt eilėraščių, parašytų įvairia tematika. Nemaža jų dalis buvo išspausdinti "Prolet-Aras" slapyvardžiu pažangioje užsienio lietuvių periodikoje — "Laisvėje," "Liaudies balse" ir kt.

Poetas daugiausia vaizduoja proletariato gyvenimą, jo kovą prieš kapitalistinę santvarką.

"Atvykęs Kanadon,— sakosi autorius, — ir patekęs į depresijos sūkurį, irgi mėginau rašyti. Bet man tie rašiniai neišėjo sklandūs-švelnūs, matant tūkstančius, net šimtus tūkstančių žmonių, be darbo slankiojančių po miestus, kai tuo laiku kiti "bedarbiai" sotūs važinėjo naujintėliais automobiliais, lankė įvairius balius, žaidimų vietoves ir valdė šimtus milijonų vertingų popierėlių bankuose. Tokiai tai padėčiai esant ir gimė mano eilėraščiai. Dirbdamas dažnai ir naktimis, ne visada turėjau galimybės rašyti. Dažnai rašiau paskubomis, pripuolamai..."

Rinkinio autoriui, iš tiesų, teko ilgus metus gyventi sunkią emigranto dalį, patirti kapitalistinio pasaulio piktžaizdes. Palanta, būdamas išeivijoje, ir sunkiausiomis sąlygomis sugebėjo palaikyti ryšius su gimtine, atidžiai sekė Lietuvos gyvenimą, domėjosi čia vykstančiais istoriniais persitvarkymais. Jis gyvai reagavo į kiekvieną didesnį įvykį, atsiliepdamas poezijos posmais.

Skaitant Palantos eilėraščius "Atsibusk, Tėvynė šaukia," "Partizanai," "Gimtajai šaliai," prieš akis iškyla rūstūs Didžiojo Tėvynės karo metų vaizdai. Poetas kviečia užsienyje gyvenančius lietuvius stoti kartu su savo broliais lietuviais į šventą kovą prieš fašistinius okupantus.

Pokario metais parašytuose eilėraščiuose "Lietuva," "Gimtinės žinios," "Atgimstančiai Lietuvai" ir kituose poetas su dideliu džiaugsmu, optimistiškai apdainuoja Tarybų Lietuvos darbo žmonių laimėjimus. Jis pasakoja apie kolūkių laukus, naujus fabrikus ir gamyklas. Poetas pažymi didžiulę brolišką tarybinių respublikų draugystę, nuoširdžią jų paramą Lietuvai. Kartu poetas nuplėšia kaukę buržuaziniams nacionalistams, kurie, talkininkavę vokiškiesiems fašistams, skandinę kraštą kraujyje ir prisiplėšę turtų, dabar užjūryje "šaukia, kaukia, rėkia, stena."

Kaip jau minėjome, daugelis prieš antrąjį pasaulinį karą Palantos parašytų eilėraščių yra panašūs savo tematika. Juose poetas piešia nežmoniškai sunkią svetimuose kraštuose gyvenančio darbininko dalią. Jis mato gatvėse didžiules minias bedarbių, nykiuose priemiesčiuose vargo lūšnelėse pasilikusius alkanus jų vaikus. Eilėraščiuose "Aiškėja," "Nemačiau," "Skurdas visuomet" jis ragina darbininkus vienytis, telkti jėgas prieš skriaudėjus.

Dar prieš emigraciją knygutės autoriui yra tekę dalyvauti pirmajame pasauliniame kare. Jo metu Palanta buvo patekęs į vokiečių nelaisvę, savo akimis matė karo baisumus. Eilėraščiuose "Mes norime taikos," "Bedarbio bėdos," "Viens, du, trys" ir kituose jis demaskuoja užsienio šalių monopolistų vėl rezgamas intrigas, aštriai smerkia Vakarų Vokietijos revanšistų puoselėjamą naują pasaulinį karą.

Mūsų tautiečio, gyvenančio išeivijoje, poezijos rinkinio išleidimas — džiugus įvykis. Tegu jo poezijai meniniu atžvilgiu galėtume nemaža priekaištauti, bet mes surpantame tas sunkias kūrybos sąlygas, kuriomis dirba Palanta. Linkime jam toliau kurti kovingą, darbo žmonių interesus atspindinčią poeziją.

Z. Laukinaitytė
Vilnius.

R. ŠARMAITIS

Atsisveikinimas su amerikiečiais lietuviais turistais Vilniuje

Draugystės ir kultūros ryšių su užsienio šalimis draugijos valdybos pirmininkas Povilas Rotomskis 1961 m. liepos 13 dieną pakvietė grupę Tarybų Lietuvos visuomenės veikėjų ir pareigūnų į atsisveikinimo su JAV turistais vakarą. Susitikimas įvyko vienoje Vilniaus svetainėje už kuklaus vaišių stalo, prie kavos puoduko. Visų pirma P. Rotomskis pristatė turistams Tarybų Lietuvos valstybės pareigūnus, kurių įstaigose turistai apsilankyti nespėjo ir kurie dabar, prieš išvyksiant turistams, atėjo pas juos, kad pasidalytų mintimis, žiniomis, savitarpyje pasiinformuotų.

Ką turistai Lietuvoje pastebėjo

Žodis suteikiamas turistui **Jonui Siurbai.**

Mes kelione esame patenkinti,—savo Jonas Siurba, — nes daug ką pamatėme. Mes susidarėme įspūdį, kad jūs savo krašte turite viską, ką ir mes turime Jungtinėse Amerikos Valstijose. Gal įvairių vartojimo reikmenų jūs turite kiek mažiau, kaip amerikiečiai. Mes įpratę vartoti įvairias gumines smulkmenas, kurių pas jus dar nepakankamai. Tačiau jūs turite ir geresnių dalykų.

Iš Lietuvos aš išvažiavau tik 15 metų teturėdamas. Pamenu, kad tada namuose mėsos užkąsti mes tik kartą į savaitę gaudavome. Kaip gi dabar Lietuvos žmonės gyvena? Mes klausinėjome Lietuvos gyventojus: kada jie geriau gyveno — dabar ar buržuazijai viešpataujant? Visi mums atsakė, kad gyvenimas dabar Tarybų Lietuvoje lengvesnis. Nebėra vyžotų žmonių. Seniau valstietis sunkiai dirbdamas išaugindavo bekoną, o parduodavo jį pusvelčiui. Štai kas piaudavo valstietį Smetonos laikais.

Dabar kolūkietis nemato tų vargų. Jis ir dirba mažiau, ir parduoda brangiau. Kadaise atsilikęs kraštas industrializavosi, pakilo naujam gyvenimui. Džiugu matyti gimtąjį kraštą vis turtėjantį, pasipuošiantį naujomis įmonėmis. Štai pirmoji turistų grupė 1959 metais dar nematė Kauno jūros, hidroelektrinės, o mes jau matėme ją veikiant pilnu pajėgumu.

Matėme ir kai kuriuos jūsų gyvenimo trūkumus. Mums atrodo, kad jūsų darbininkai dar per lėtai įmonėse dirba. Mus Amerikoje kapitalistai privertė smarkiau dirbti. Reikia ir jums kelti darbo našumą, jei norite pralenkti Ameriką. Daug reiškia ir gamybos automatizacija. Šioje srityje jums taip pat dar nemaža reikia padirbėti.

Patarnavimas valgyklose, krautuvėse pas jus taip pat lėtesnis, kaip Amerikoje. Štai užeiname į barą alaus atsiegrti. O padavėja valgo.

Palaukit, — atsako ji į mūsų prašymą.

Tokia reiškinio Amerikoje nepamatysi. Ten pirkėją stengiasi kuo greičiausiai aptarnauti. Nepaslankūs darbuotojai šalinami iš darbo. O atsidurti bedarbių eilėse Amerikoje didelė nelaimė. Juk mūsų šalyje yra milijonai bedarbių.

Jūsų viešbučiai gerai įrengti, patogūs. Bet štai pastebėjom tokį trūkumą. Prausykloje teka vanduo—sugedęs kranas. Pasakom administracijai, o taisyti niekas neateina. Amerikoje tokiais atvejais remontas tuojau atliekamas.

Švara jūsų miestuose pavyzdinga. Jungtinių Amerikos Valstijų miestuose švaros reikalai daug blogesni. Tai pastebėjome ne tik mes, bet ir buržuazinių laikraščių korespondentai. Jie stebisi tarybinių miestų švara. Štai neseniai teko kalbėtis su "Daily News" korespondentu — jis nustebęs, kad ir Lietuvoje žmonės dailiai apsirengę, pavalgę. Iš kur gi jie maisto turi?—stebisi jis.

Susiklausymas Tarybų šalye taip pat daug geresnis, kaip Amerikoje.

Mes girdėjome Amerikoje visokių nesąmonių pasakojant apie Lietuvą. "Ten jau visos bažnyčios uždarytos, kunigai išnaikinti," — tvirtina mums. Dabar mes savo akimis įsitikinome, ko verti šie plepalai.

Amerikiečiai gauna iš Lietuvos daug laiškų ir jie padeda išsklaidyti dipukų paskleistus prasimanymus. Tokių melų skleidimu užsiima Bostono "Keleivis" ir kiti reakciniai laikraščiai. Dabar mes įsitiknom, kad laisvių jūsų šalyje yra daug, jūs ir susirinkimuose, ir spaudoje keliate, kritikuojate savo trūkumus.

Viešėdami Lietuvoje mes sutikome daug nuoširdaus draugiškumo. Tai lietuviškas vaišingumas. Mes visi trokštame Tarybų Lietuvai naujų laimėjimų. Jūsų pasiekimai stiprina ir mus, pažangiuosius Amerikos lietuvius, padeda mums kovoje su reakcionierių melais, lietuvių tautos nedraugais.

Tikėsime, kad užmegsti apsilalnkymo metu ryšiai nenutruks, bet ir toliau stiprės. JAV lietuvių susidomėjimas Tarybų Lietuva vis didėja. Nėra abejojimo, kad turistų skaičius kasmet didės.

Priešų šmeižtai ir tikrovė

Žodis suteikiamas Tarybų Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininkui **Justui Paleckiui.**

Jungtinėse Amerikos Valstijose, —sako jis, — gyvena žymi mūsų tautos dalis. Užtat malonu matyti šios dalies atstovus savo gimtinėje. Ypač malonu matyti draugus, kurie palaiko glaudžius ryšius su savo Tėvyne. Jeigu Hitleris būtų laimėjęs karą, jūs čia nesilankytumėte. Tarybų Sąjungos laimėjimas antrajame pasauliniame kare buvo ir lietuvių tautos laimėjimas, jos išsigelbėjimas iš to likimo, kurį atnešė kryžiuočiai lietuvių giminei prūsams ir vakariniams lietuviams. Tarybų Sąjunga išgelbėjo nuo išnaikinimo mažą 2,500,000 lietuvių tautą.

Skaitau Amerikoje leidžiamą reakcinę lietuvių spaudą. Jūs žinote, kad dipukų tarpe yra nemaža hitlerininkų tarnų, kurie sutepė savo rankas šimtų ir tūkstančių mūsų tautiečių krauju. Jūs patys tuo įsitikinote apsilankę Paneriuose, IX forte, Pirčiupyje ir kitose masinių žudynių vietose. Dabar šie žudikai ir jų globėjai buržuazinių nacionalistų vadeivos savo laikraščiuose rašo visokius šmeižtus prieš Tarybų Lietuvą ir visą Tarybų Sąjungą, skelbia, kad Lietuvos gyventojai maišo kelnėmis vaikšto, badauja, kad iš viso to skurdo Lietuvą išgelbėsianti tik Amerika ir jie, sugrįžę į Lietuvą paskui Amerikos kareivius. Jūs dabar matėte, ko verti visi tie buržuazinių nacionalistų laikraščių plepalai.

Mūsų laimėjimai

Ko pasiekė Lietuva tarybiniais metais? Per 1-nerius metus Tarybų Lietuvoje smarkiai išaugo pramonė. Jeigu 1940 metais Lietuvoje dirbo visose liaudies ūkio šakose 187 tūkstančiai darbininkų ir tarnautojų, tai dabar jų dirba 670 tūkstančių. Pramonės įmonėse 1940 metais dirbo apie 62 tūkstančius darbininkų, o dabar dirba daugiau kaip 200 tūkstančių darbininkų. Lietuviams darbininkams šiandien nereikia važiuoti į užjūrius duonos kąsnio ieškoti — jie gali gauti darbo savame krašte naujai statomose įmonėse. Tarybų Lietuvos pramonė 1960 metais pagamino 10.4 karto produkcijos daugiau kaip 1940 metais. Dabar mūsų krašto pramonė gamina produkcijos per 36 dienas tiek, kiek ji gamino 1940 metais per visus metus. Ir tai nepaisant didžiulių sugriovimų, kuriuos hitlerininkai įvykdė mūsų krašte karo metais.

Mūsų žemės ūkis

Žemės ūkyje padėtis buržuazinėje Lietuvoje buvo sunki. Monopolistai užsienyje ir pačioje Lietuvoje pigiai mokėjo už sviestą, bekoną. O pramonės prekės, reikalingos valstiečiui, buvo brangios. Tai vedė valstiečius į vis didesnį skurdą. Jie skolindavosi bankuose, pas lupikus, bet tai tik dar labiau supainiodavo valstiečio reikalus. Tūkstančiai jų buvo išvaržomi varžytynėse.

Dabar valstiečių padėtis pasikaitė. Jiems negresia varžytynės. Žemės ūkis Tarybų Lietuvoje duoda daugiau produkcijos, kaip prieš antrąjį pasaulinį karą. Keičiasi valstiečių buitis. Vis daugiau kolūkių gauna elektros šviesą. Pastatysime naują šiluminę elektrinę — elektrifikuosime visą Lietuvą. Buržuazinėje Lietuvoje tik 5 procentai valstiečių gimdyvių kreipdavosi pas gydytoją, nes neturėdavo lėšų užsimokėti už ligoninę, nebuvo gydytojų-akušerių. Dabar Tarybų Lietuvoje tik vienas procentas gimdyvių nepasinaudoja gydytojų pagalba.

Kultūrinėje dirvoje

Tarybų Lietuvos priešai daug šmeižtų paskleidžia dėl mūsų krašto kultūrinio gyvenimo. Faktai rodo, kad kaip tik dabar, tarybinės santvarkos sąlygomis, suklestėjo lietuvių nacionalinė kultūra. Niekada mūsų kaime nebuvo tiek saviveiklininkų, kiek jų yra dabar. Buržuazinės santvarkos sąlygomis Lietuvos sportininkai neišdrįsdavo dalyvauti tarptautinėse olimpinėse sportininkų varžybose arba jei ir dalyvaudavo, tai niekada neužimdavo prizinių vietų. O štai dabar mūsų respublikos sportininkai atsiveža medalius iš pasaulinių olimpiadų .Tai ne atsitiktinis dalykas. Tarybinė santvarka užtikrina geresnes sąlygas visapusiškam mūsų tautiečių talentų ugdymui.

Mūsų šalyje valdžia priklauso ne Morganams ir Rockefeleriams, kaip kad Jungtinėse Amerikos Valstijose, o darbo žmonėms. Čia ne saujelė turtuolių valdo šalies fabrikus, žemę, transporto priemones, o patys darbo žmonės, jų valstybė tvarko turtus visos liaudies interesais. Gaunamas pelnas mūsų šalyje panaudojamas visų gyventojų naudai, o ne saujelės išnaudotojų labui.

Tikra laisvė darbo žmonėms yra tik socialistinėse šalyse. Tuo tarpu kapitalistinėse šalyse darbo žmonės kenčia socialinę ir nacionalinę priespaudą, rasinę

(Bus daugiau)

Iš laiškų

Drg. P. Bukniui ir visam "Laisvės" štabui.

Sekmadienį, rugsėjo 17 d. Baltimorės pažangiečiai turėjo bendrą išvažiavimą pas Kuprį (Annapolis Junction). Pasitaikė proga ir man ten būti su draugais prie pat tos vietos, kur aš, atvykęs iš Lietuvos vergavau ant savo dėdžių farmos.

Suvažiavo apie pora desėtkų draugų; ne visus aš pažinau. Maistas didžiumoje buvo aukotas draugų, o draugės skaniai maistą sutaisė.

Pietų proga aš perdaviau viso "Laisvės" štabo gerus linkėjimus baltimoriečiams.

Pobūvio buvo trys tikslai: mano išleistuvės į Floridą, Antano Žemaičio gimtadienis, draugo Jos. Deltuvos vedybų proga. J. Deltuva vedė mirusiojo Vitkaus našlė.

Linksmai, draugiškai praleidom laiką su pasikalbėjimu, ir su juokais ir baikomis. Apkalbėjome ir "Laisvės" vajų.

Nekurie veiklesni draugai išsitarė, kad "Laisvėje" "per daug karštai dievą kritikuoja", norėtų ir iš katalikų kai kas pasiskaityt grįžusių turistų aprašymus apie Lietuvą.

Kiti nekaip atsineša apie tą išsitarimą— "gamtą nugalėjo". Aš jau esu tą girdėjęs seniai iš nekurių "Laisvės" skaitytojų. Sako, nieko nenugalėjo: Ar sutvėrė ką nors iš nieko? Tegul parodo, kur sulaikė žemės drebėjimą, vulkano išsiveržimą, audrų žiaurumą?..

Aš išsitariau, "Laisvėje" apgailestauja, kad iš Baltimorės nesiranda parašytų korespondecijų.

Pora išsitarė, kad mes savo parašymų nepažįstam, —tik matom pažymėtą savo vardą.

Saulė už medžių nuslinko vakaruosna. Oras atvėso. Draugai atsisveikino ir skirstėsi kas sau į namus.

Linkiu jums, drauge, ir visam "Laisvės" personalui daug stiprios sveikatos ir gerų pasekmių "Laisvės vajuje.

Draugiškai,

Jonas Smalenskas

Daugiau įvairių parengimų Laisvės naudai.

APIE KOVĄ ANGOLOJE

Britanijai ir Kenyjoje šiuo tarpu pavyko apmalšinti Mau-Mau sukilimą. Ar tas apmalšinimas yra liglaikinis ir ar yra prisirengimas ir planavimas prie naujų mūšių, naujų kovų, tą tik ateitis parodys.

Šiuo tarpu bent atrodo, kad Britanija nesinervina dėl padėties Kenyjoje ir, rodosi, jaučiasi saugi, kad net drįso iš kalėjimo paleisti vyriausią Mau-Mau sukilimo vadą. O tas išleistas iš kalėjimo pasmerkė tą kovos taktiką, kurią vartoja Mau-Mau.

Taip pat nieko nebegirdėti apie partizanų kovas Malajų džiunglėse.

Dabar kyla klausimas, kaip stovi Angolos dalykas? Ar Portugalijai pavyks nuslopinti Angoloje sukilimą, ar Angolos kovos paseks Indo-Chinijos ir Alžyro kovas?

Portugalija nerimauja. Nors ji sako, kad sukilimas yra apėmęs tik vieną aštuntą dalį teritorijos šiaurvakarių kampe; Angola turi 481,000 ketvirtainių mylių plotą ir yra 14 sykių didesnė už pačią Portugaliją.

Portugalija kariuomenės iki šiol turėjo 27,000. Bet šiomis dienomis pasiuntė jos daugiau. Stebėtojai sako, kad Portugalijos kariuomenė nebloga, ant lygumos kaujasi neblogai. Bet čia juk ne lygumos karas. Kai susiduria su džiunglių karu, portugalai pasirodo prasti kariautojai, tokiam karui nėra lavinti, o, prie to, dar Portugalija nėra kariavusi per paskutinius 44 metus, tad ir gero patyrimo kariauti neturi. Jie tos nuomonės: jei neturėsi džiunglinės kariuomenės, nieko nelaimėsi.

Angoliečiai beveik visai buvo beginkliai. Jie pradžioj turėjo tik mažus ginklus: pistoletus, peilius, geležis, pagalius. Kuomet jie pajuto, kad bus kariuomenės užpulti, jie išsikasė gilius griovius, kirto medžius ir jais užbarikadavo kelius ir taip pasitraukė gilyn į džiungles.

Dabar Portugalijos valdžia aimanuoja, kad sukilėliai jau nebe tokie kaip buvo pradžioj. Jie jau turi militariško supratimo ir jau gerai ginkluoti. Ir portugalų kova kuo gilyn, tuo darosi sunkesnė. Jie dabar deda visas pastangas, kad iki šio mėnesio pabaigos palaužtų sukilėlių nugarkaulį, nes rugsėjo pabaigoj prasideda lietaus sezonas, ir jis tęsiasi iki balandžio mėnesio. Jei jiems tas pavyktų tai yra manoma, kad sukilėlių veikimas per tą laikotarpį būtų nuslopintas iki minimumo, ir portugalai gautų atsikvėpti. Ar tas jiems pavyks, tai tik ateitis parodys.

Sukilėliai, pasirodo, žengia pirmyn ne juokais. Rašoma, kad Portugalijos kariuomenė atgriebė nuo sukilėlių kalnuose miestą, vadinamą Nambuan gongo. Nors miestas, girdi, neturi strateginės vertės, bet patyrę, kad ten revoliucionieriai turėjo įsteigę savo laikinąją valdžią. Bet blogiausia esą tas, kad keliolika naujų Afrikos nepriklausomų tautų tą revoliucionierių valdžią pripažino.

Kad taip gali būti, tai liudija ir tas faktas, kaip kad sako patys portugalai, kad revoliucionieriai gerai ginkluoti, kas reiškia, jie turi kaimynų talkininkų.

Ignas

Pasikalbėjimas su T. Lietuvos sveikatos apsaugos ministru

Žurnalo "Švyturio" korespondentas neseniai turėjo pasikalbėjimą su Tarybų Lietuvos Sveikatos apsaugos ministru V. Kleiza, kuris seka:

—Kokias svarbiausias problemas šiuo metu sprendžia respublikos Sveikatos apsaugos darbuotojai?

—Viskas, kas susiję su žmogaus sveikata — labai svarbu. Bet jeigu jau kalbėsime apie tai, kur šiandien ypač nukreiptas sveikatos apsaugos darbuotojų dėmesys — tai kova prieš tuberkuliozę ir vaikų sveikatingumas.

—Įdomu, kas padaryta, kovojant su tuberkuliioze — anksčiau taip paplitusia liga?

—Jau daug padaryta. Ir mes užsibrėžėm pasiekti tai, kad per artimiausius 10-15 metų respublikoje ši liga būtų visiškai likviduota. Šiuo keliu tvirtai einama. Per pastaruosius septynerius metus mirtingumas nuo tuberkuliozės sumažėjo keturis kartus. Susirgimai irgi sumažėjo. Dešimt metų — tai palyginti nedidelis laiko tarpas. O po to—liks tik labai paskiri, labai atsitiktiniai susirgimai tuberkuliioze.

Iiki 1965 metų ta liga sergantiems ligoninėse, dispanseriuose ir sanatorijose bus įruošta dar 3,000 lovų. Tai didelis skaičius. Vilniuje jau statoma speciali ligoninė, kuri pradės veikti sekančiais metais. Valkininkų pušynuose numatyta steigti naują 600 vietų sanatoriją. Bus plečiamos ir esančios gydymo įstaigos. Bet svarbiausia — profilaktika. Visoje respublikoje jau įvestas vaikų ir paauglių iki 20 metų skiepijimas. Tai labai padidina organizmo atsparumą šiai ligai. Be to, gavus naujus kilnojamus fluorografus, rentgenologiniu būdu bus patikrinti visi respublikos gyventojai. Pavyzdžiui, Kapsuko rajone tai jau padaryta. O žinant visus sergančius, galima juos ir efektyviai gydyti. Tarybinė vyriausybė tam skiria labai dideles lėšas, o tai, savaime suprantama, atveria ir labai dideles galimybes.

—Jūs minėjote apie kovą už vaikų sveikatingumą. Kas jau pasiekta?

—Lyginant su paskutiniais buržuazijos valdymo metais, kūdikių iki vienerių metų amžiaus mirtingumas Lietuvoje sumažėjo daugiau kaip tris kartus. Bet mes siekiame, kad jis taptų lygus nuliui. Kiekvienais metais mūsų respublikoje padaugėja 40,000 naujų gyventojų. Tai gerai. Bet tas skaičius tegul būna dar didesnis. Vaikų sveikatos apsauga — vienas svarbiausių mūsų darbo barų. Už tai ir iš kiekvieno šimto aukštąsias mokyklas baigiančių gydytojų — dvidešimt skiriami pediatrais.

Viena svarbiausių problemų, kovojant už kūdikių sveikatą — jų mitybos pagerinimas. Maisto produktų turima pakankamai, bet reikia pasiekti, kad kūdikių mityba būtų taisyklinga. Todėl kiekvienam rajone, jau nekalbant apie miestus, bus įsteigtas pieno mišinio virtuvės kūdikiams. Reikalui esant, maistas kūdikiams iš jų duodamas veltui. Motinos, negalinčios iki reikiamo amžiaus kūdikio maitinti pačios, ten galės gauti puikiai paruoštą maistą naujagimiui. O tai labai svarbu.

—Kas daugiau svarbaus šiuo metu daroma gydymo srityje?

—Kalbant apie gydymą, reikia pasakyti, kad respublikoje, konkrečiai Vilniuje, jau įvaldyta širdies chirurgija. Daug dirbama, ieškant tobulesnių diagnostikos ir gydymo būdų prieš širdies-kraujagyslių ligas ir vėžį. Respublikoje surastas naujas preparatas prieš vėžį, kuris jau bandomas klinikose. Vėžys puolamas trim frontais: ieškant naujų preparatų, nukreipiant prieš jį radioaktyvius spindulius ir panaudojant chirurgines priemones. Todėl ir šis priešas, su kuriuo kovoja viso pasaulio medikai, bus nugalėtas.

Redakcijos Atsakymai

V. Stankui, Miami Springs, Fla. — Jūsų kelionės įspūdžius Lietuvoje gavome ir prie progos įdėsime "Laisvėn." Ačiū už parašymą.

ALDLD REIKALAI

VII-OSIOS APSKRITIES SUVAŽIAVIMAS

Šiuomi pranešame, kad Lietuvių Literatūros Draugijos 7-osios apskrities suvažiavimas įvyks lapkričio 5 d., 11 val. ryto, So. Bostone, 318 Broadway. Visos apskrities kuopos yra raginamos suvažiavime dalyvauti.

Šioje metinėje konferencijoje turėsime padaryti apžvalgą vasarinio veikimo, ir taipgi pasiruošime žieminiam veikimui.

J. Jaskevičius,
7-tos apskr. sekr.

Worcester, Mass.

Rugsėjo 21 d. "Keleivio" reporteris Krasinskas melagingai, demagogiškai satiruoja, būk rugs. 10 d. Olympia Parke "alkani laisviečiai suvalgė Water Departmento piknikierių maistą".

Tai tikras kuntaplinis gazietninkas. Krasinskas ne tik kad minėtą dieną, bet nei per visą vasarą nėra buvęs tame parke, tai kaip jis žino, kad "laisviečiai suvalgė piknikierių maistą"?

Negražu ir nepadoru imti, kad ir atliekamą svetimą maistą, bet pasielgė taip asmenys, kurie jokios pakraipos ar laikraščio neturi, o ne laisviečiai.

Krasinskas tyčiojasi — "alkani". Argi yra alkanų "turtingiausioje pasaulyje šalyje" žmonių?!

Pagaliau, argi užsimoka su tokio protavimo žmonėmis diskusuoti?..

Olympia Parko Gaspadorius

Bostonas. — Po to, kai lėktuvas "707" įvažiavo į jūros įlanką, Jack Lauti, 58 metų amžiaus, mirė nuo širdies smūgio.

J. D. Sliekas

Mūsų kaimo nuotykiai

(Pabaiga)

Suėjome vidun jau temstant; prie durų bailiai žvalgosi pustuzinis mergaičių ir pora pusbernių. Kaip biednai mums atrodė čia vestuvės palyginti su mūsų kaimu! Už stalo sėdėjo 8 asmenys. Mums susėdus prie stalo, anie pradėjo dainuoti: Kur upelis teka, šapalėlius neša, ten mergelė lelijėlė baltą žąsį peša...

Rytojaus rytą sukilom ankstokai, pasišėrėm arklius, pavalgėm, o paskui apžiūrėjom Trumpicko trobas, kurios atrodė senokos, bet dar galima jose gyventi, o svarbiausia tai tas, kad Trumpickas čia gyveno vienui vienas, — nei motinos, nei sesers, o tas tai ir buvo svarbiausia, todėl mes sprendėme, kad mūsų jaunamartė čia greitai prigys.

Rengėmės grįžti ten, iš kur buvome atvykę. Iki viską apkalbėjome, ką matėme ir patyrėme, pasiekėme ir Bistramo dvarą, o nuo čia jau pradėjome sutikti daug vežimų kaip Bistramo dvaro, taip ir paprastų kaimiečių.

Vieną dieną pamatėme nuo kalnelio ūlyčia atvažiuojantį vežimą, prikrautą senų rakandų. Jame sėdėjo vyras ir moteris. Paskui vežimą ėjo trys berniukai. Vienas, matomai, jauniausias, plonas, aukštas, užsidėjęs buvo tokią veltinę aukštą kepurę, pilkos spalvos ir jau apšiurusią, kas jį darė juokingu; kitas, matomai, suaugesnis, per petį užsikabinęs seną armoniką, o trečias, dar suaugesnis, ėjo šiaip sau. Jie atvažiavo iki Valentonio kiemo ir įvažiavo į jį.

Tuojau supratome, kad tai Valentonio moterų pusininkai. Jų pavardė Skrebys. Mums, jaunuoliams, buvo svarbiausia tai, kad jis muzikantas. Sužinome, kad jo vardas Juozas. Jie paeina iš Birštono dvaro; jie per penkerius metus vargo ir nieko neužgyveno, tai bandys čia. Valentonio moterys susikraustė į seklyčią, o grįčią pavedė pusininkams. Mes paprašėme Juozą mums pagroti, bet kai užgrojo, mes nusivylėme. Gal, jeigu jis turėtų geresnę armoniką, ir geriau grotų, bet su jo ta armonika, kandžių ar pelių nugraužtais kampais, niekas neišeina. Pasikviečiau jį pas save parodyti jam savo armoniką. Ant manosios jis sugrojo visiškai neblogai. Aha, pamaniau, bus vakaruškos. Tuojau ir surengėme jas pas juos kieme. Kiek smagumo mes turėjome! Paskui jau buvo pašokimai veik kas nedėldienį. Visi žinojom, kad Skrebiukas neturi pinigų užmokėti man už armoniką, tai taip jis ją ir naudojo nemokamai.

Lapavičiukė

Parvažiavo iš Panevėžio Lapavičiukė Domicelė, pabaigusi siuvėjos amatą. Ji pradėjo siūti merginoms sijonėlius, tokius siaurus, aptemptus, kaip jos vadino po korsetu, o bliuskelės — pirktinės šviesios, plonos materijos. Taip merginos pasirėdę atrodė kaip Panevėžio panaitės, o vaikėzams ji siuvo rausvos, žalsvos ar melsvos spalvų kartūno marškinius, per šoną susegiojamus. Taip jie parėdyti atrodė kaip Panevėžio studentėliai. Toks rengimasis mums labai patiko ir visi lenktyniavom juo greičiau taip pasirėdyti. Bet tėvams nepatiko. Mat, taip pasipuošti kaštavo porą rublių, o pora rublių tada buvo nemažas pinigas.

Aš irgi noriu taip pasirėdyti, bet pinigų neturiu, o iš algos daugiau imti jau nedrįstu, nes jau ir taip daug išėmiau. Ką daryti? Pareikalauti, kad Skrebiukas man užmokėtų už armoniką, arba aš iš jo ją atimsiu, ir tada nebebus pašokimų. Taip ir padariau — pareikalavau. Visi susirūpino tuo. Bagdono Katriutė sako: "Ar mes visi negalime sudėti tų 3 rublių po kiek kas turime? Aš turiu 20 kapeikų ir jas atiduosiu." Puiku, puiku, suriko bent keli kartu, ir per savaitę laiko buvo sudėta daugiau negu 3 rubliai. Aš gavau pinigus ir pasirėdžiau, o Skrebiukas gavo armoniką.

Vasara ir šventės

Vasarą kaime nėra kada zauksoti. Nespėjus iš po žiemos kiek pradžiūti, reikia dirvas arti—rengti jas vasarojui sėti, o va, mūsų Augusčiukas saugo mūsų religines apeigas, ir jis su savo būgnu šaukia mus vakare rinktis pas Žėką majavas giedoti. Žinau, kad gaspadorius su teta tikrai eis; negi būsi toks netikėlis ir neisi...

Išvežėm mėšlą ir suarėm jį; kiti jau šieną piauja. O Augusčiukas ir vėl mus šaukia rinktis prie Žėko kiemo, kaip mes sakydavom —eiti po kryžiais. Bet dabar renkamės dieną, apie 1-2 val. popiet.

Renkamės. Kai jau susirenkam būrelis, žengiam kokį šimtą žingsnių prie Žėko kryžiaus, kuris stovėjo tuoj ant trikampės pievelės prie, vieškelio, žegnojamės, puolam ant kelių ir giedam: "Garbinam tave ir šlovinam tave..."

Pasiekę kapines, kur stovėjo miškelis kryžių tarp medžių (mat, kiekvienas kiemas turi savo kryžių), čia jau ir giedame kitaip—atsišaukiame jau į dievų dievus: "Šventas dieve, šventas mucionai, uždovanok, uždovanok mums uradzojų..."

Nedėldieniai būdavo labai linksmi jaunimui. Atsikeldavom vėlokai, pavalgydavom pusryčių, vieni eidavo į bažnyčią, kiti namie —naminius gyvulius pridabodavo. O kai maldininkai sugrįždavo iš bažnyčios, jaunimas susirinkdavom į būrį ir eidavom į mišką dainuodami, ir ten rinkdavom uogas, žaisdavom. O kai viskas atsibosdavo, pavakarėj vėl eidavom dainuodami. Paskui vėl renkamės į kurį kiemą pašokimui. Kada mes susirinkome į Brazio kiemą pirmą kartą po žėlavos, paprašėme Onutę padainuoti. Ji nelabai noriai, bet sutiko ir uždainavo: "Cit, neverki motinėle, neraudoki, sengalvėle..."

Vieną nedėldienio vakarą susirinkome vėl pas Brazį, o mūsų muzikanto dar nebuvo. Mūsų kaime buvo paprotys erzintis tarp vaikinų ir merginų per dainą, tai mes penki susispietėm ir uždainavom: "Šalta žiemelė gruodą sutraukė, jaunos mergelės piršlelių laukė"... ir t.t.

Nei nepajutom, kai mus visus apkabino dėdė Brazys, tardamas:

—Tai linksminatės, vyručiai.

—Taip, dėde. Ir ko gi mums nesilinksminti, ko mums trūksta? — atsakė vienas iš mūsų.

—Matau, kad jums nieko netrūksta, bet kiek jums dabar metų? — paklausė mūs vėl dėdė.

—Oo kam dėdei prireikė mūsų metų? — atsakė vienas mūsiškis.

—Man jų nereikia, bet man rodos, kad jūs, vyručiai, smarkiai artinatės prie to laiko, kada caras pašauks į vaiską, o jeigu karas — iššaudys jus, kaip kiškelius, tai ir po viskam, —atsakė jis, ir, apsisukęs, nuėjo sau, ūsą sūkiodamas.

Mes šokom ir dainavom, o tas su Braziu pasikalbėjimas taip ir nebeatsitraukė nuo mūsų.

Ant rytojaus, kada motina triūsė apie pečių, paklausiau:

—Mama, kiek man dabar metų?

Ji žvilgterėjo į mane ir sako:

—O kam tau dabar tų metų prireikė?

—Aš jai papasakojau apie vakarykštį mūsų su Braziu pasikalbėjimą. Ji piktai atsakė:

—Tegul Brazys rūpinasi savo vaikų metais, o ne kitų, — ir nusisuko. Bet tuoj ji tarė:

—Bala žino, kiek tau dabar metų, gal aštuoniolika, o gal devyniolika.

Aš galvojau, kad Brazys gerai padarė mus įspėdamas; tie pora metų netruks prabėgti.

Jau ne kartą mes tarėmės, ką darysime, kur bėgsime. Amerikon, kur gi kitur! Na, tai jau rašėme į Ameriką tiems, kurie ką ten turėjome. Mes penki— Aleliūniokas, Krasauskėlis, Sliekiukas, Markevičiukas ir Vešetukas. Netrukus mes jau vaikščiojome į Panevėžį pas akių daktarus su juodais akiniais. Žmonės, sutikdami mus einant vieškeliu, klausdavo:

—Tai jau tur būt į Ameriką žiūrite?

—Taip, — mes atsakydavom.

Tarėmės visi sykiu išvažiuoti, bet niekaip nebuvo galima. Tuo tarpu mūsų kaimas tarsi žydėjo: naujos grįčios švytėjo, ant stogų tupėjo raudoni kaminai. Jeigu seniau gaspadoriai nenorėjo savo kieman įsileisti vakaruškų, tai dabar galėjom susirinkti anei į kurį kiemą, net laikė už garbę, kad renkasi. Taigi, dabar čia taip gera, taip gražu, norėtųsi čia dar ilgai ilgai, pabūti. O mūsų laikas taip greitai bėgo.

Kadaise dainavome: Sudie miškams ir laukeliams, nebevaikščiosiu tais takeliais, nebeviliosiu tų mergelių... O dabar, kada reikia tikrai pasakyti sudie, taip nesinori, taip graudu. Mūsų Onutė, už kurią mes visados varžėmės, mums dainavo-grasino kur tai eiti, išeiti, bet ji niekur neišėjo, o mes visi plačiai išsisklaidėme.

Scottsdale, Arizona. — Marge Wilson, 1953 m. buvusi "Miss New York", nusišovė. Ji buvo 33 metų amžiaus. Sakoma, nesveikavusi.

Ar bus pasaulio pabaiga?

Bažnyčia, besiremdama šventraščio pasakomis apie pasaulio sutvėrimą ir apie jo pabaigos artėjimą, nuo senų laikų smerkia visus mokslinius teiginius šiuo klausimu, kaip eretiškus ir prieštaringus šventam raštui. O šventame rašte parašyta, kad žemė ir, aplamai, visas pasaulis nuo pat pradžios yra toks, kokį jį sutvėrė dievas, ir kad ateis laikas, kada įvyks pasaulio galas ir visi stos prieš dievo teismą. Todėl kalbėti apie kokį nors žemės vystymąsi, jos kitimą per milijonus metų — didžiausia nuodėmė. Be to, kokia gi gali būti kalba apie milijonus metų, jei pagal šventą raštą dievas sukūrė pasaulį per 6 dienas tik prieš šešetą tūkstančių metų.

1920 m. Lietuvos teologas A. Jakštas bandė įrodinėti, kad po 1027 metų ateis pasaulio galas. Tad pagal jį žemė, ir kartu visas pasaulis, neišgyvens nė 10 tūkstančių metų. Tuo tarpu jau senovės persų padavimuose sakoma, kad pasaulis gyvuoja 12 tūkstančių metų, o babiloniečių astrologai teigė, jog jis turi net daugiau kaip 2 milijonus metų. Todėl labai nustebo lordas Kalvinas, 1862 metais apskaičiavęs žemės amžių ir gavęs tiesiog neįtikėtiną tam laikui skaičių —40 milijonų metų. Vėliau geologai, derindami įvairius gamtoje sutinkamus faktus, niekaip nesutilpo į tuos 40 milijonų. 1899 metais anglas Džiolis apskaičiavo žemės amžių, siekiantį jau 300 milijonų metų, tačiau ir su juo nesutiko nei fizikai, nei chemikai, nei geologai, nes ir šis skaičius nesiderino su jų faktiniais duomenimis.

Tiktai XX amžiuje pačioje gamtoje buvo rastas geriausias žemės amžiui apskaičiuoti laikrodis. Tai atomų irimo procesas, kuriame švinas ir helis yra pagrindiniai laiko skaičiavimo elementai. Jų pagalba nustatyta, kad mūsų planeta turi apie 5 milijardus metų. Kaip matome, "neklystančioji" bažnyčia tik "truputį" apsiriko.

Lomonosovo nuomonė

Bažnyčia dar tvirtina, kad žemėje viską tvarko dievas. Girdi, be jo valios čia niekas nekinta, be dievo žinios žmogui nė plaukas nuo galvos nenukrinta. Štai prieš šias mintis ir vėl stojo mokslininkai, geologai. Garsusis rusų mokslininkas Lomonosovas rašė, kad žemė ir visas pasaulis anksčiau buvo kitoks, negu dabar, ir kad per visą laiką dėl įvairių gamtos reiškinių vyko dideli žemės kitimai.

Bažnyčia į šias Lomonosovo mintis nekreipė reikiamo dėmesio ir kovojo prieš jas, prisilaikydama šventame rašte išdėstytos pasaulinio tvano idėjos. Esą žemėje buvo vienas dievo sukurtas pasaulis, vėliau jį dievas už žmonių nuodėmes sunaikino, užliedamas vandeniu. Išsigelbėjo tiktai Nojaus šeima su įvairiausių gyvūnų porelėmis. Apie kitokį pasaulio kitimą bažnyčia nenorėjo ir girdėti.

Kai kurie mokslininkai, kaip Kiuvjė ir Smitas, pastebėjo, kad skirtinguose žemės sluoksniuose randamos skirtingų organizmų liekanos. Tuo pasirem damas prancūzas Kiuvjė paskelbė katastrofizmo teoriją, pagal kurią žemėje retkarčiais įvyksta milžiniškos katastrofos, kurių metu žūsta viskas, o po to vėl iš naujo kuriasi naujas pasaulis, atsiranda nauji gyvūnai ir nauji augalai. Tuo būdu Kiuvjė, nepastebėdamas sluoksniuose įvairių tarpinių organizmų formų, vietoje vieno šventame rašte minimo tvano, bandė įrodyti daugelio pasaulių pradų ir pabaigų buvimą. O vienas jo pasekėjų —de Bomanas — priskaitė net 32 tokias katastrofas. Bažnyčios šalininkai, pasigriebę šią mintį, šaukė, kad ateis vėl pasaulio galas.

Šie vertingi mokslininkų radiniai su klaidingomis išvadomis neišsilaikė prieš kitų mokslininkų kritiką. Tiek bažnytinei pasaulinio tvano idėjai, tiek ir katastrofizmo teorijai milžinišką smūgį sudavė Lyelis. Jo teiginiai išvijo dievą iš negyvosios gamtos.

Layelis tvirtino, kad esamų dabartinės gamtos reiškinių pilnai pakanka geologinei praeičiai paaiškinti ir visiškai nereikia ieškoti pašalinių jėgų. Layelio nuopelnas yra dar tas, kad jis puikiai apibendrino iki 1830 metų susikaupusią įvairią geologinę medžiagą ir paskelbė plačiai savo progresyvias materialistines mintis. Už dievo idėjų išvarymą iš negyvosios gamtos bažnyčia Layeliui nedovanojo. Ji apjuodino jo asmenį ir beveik buvo išstūmusi iš visuomenės tarpo. Tačiau savo ankstyvesnių pozicijų bažnyčia neatgavo. Layelio pėdomis nuėjo visa eilė kitų geologų.

Apie tvaną

Įdomu, iš kur į šventraštį pateko pasaulinio tvano idėja, kurią taip ilgai bažnyčia skiepijo žmonijos protui? Pasirodo, kad daugelis šventraščio padavimų visiškai sutampa su daug senesniais mitais ir padavimais, užrašytais senuose babiloniečių raštuose. O šventraštyje minimas pasaulinis tvanas taip pat atitinka babiloniečių tvaną, tik pastarieji jo nelaikė pasauliniu. Pasirodo, jog babiloniečių minimas tvanas vaizduoja tikrą įvykį, susijusį su žemės drebėjimu Persijos įlankoje. Šio tvano metu vanduo buvo apsėmęs didžiulį plotą Mezopotamijos žemumos, o šventraštyje vaizduojamas tvanas jokio realaus pagrindo neturi.

Bažnyčia, nepajėgdama kovoti su šviesiomis žmonijos mintimis, supratusi, kad savo pozicijų dėl pasaulio sukūrimo ir jo vystymosi neatgaus, persimetė į spėliojimą apie tai, kas bus.

Jau nuo seno bažnyčia teigia, kad ateis pasaulio galas ir ta valanda, kada visi stos prieš dievo teismą. Ir, ieškodama tam patvirtinimo, be kitų faktų griebėsi kai kurių mokslininkų paskelbtos taip vadinamos "šiluminės mirties" idėjos, kurios esmė yra ta, kad visuose fiziniuose procesuose šiluminė energija išsisklaido ir šilti kūnai atšąla, dėl ko esą, atšalus žemei, gali išnykti visas gyvasis pasaulis. Ir čia bažnyčiai už akių užbėgo mokslas, kuris sako, kad šiluminė energija išsisklaidydama nedingsta, o pereina į kitą energijos formą.

Apie saulės susidūrimą

Kai kas bandė įrodinėti, kad pasaulis žus, kai susidurs du dangaus kūnai, pavyzdžiui, saulė su kokia nors žvaigžde. Bet mokslas įrodė, kad toje visatos dalyje, kurioje yra mūsų saulės sistema, žvaigždės yra vidutiniškai per 100 trilijonų kilometrų viena nuo kitos, todėl jų susidūrimas beveik negalimas.

Be to, jei ir būtų toks susidūrimo atvejis, mūsų astronomai įspėtų jį iš anksto, panašiai kaip dabar numato daugelio planetų bei žvaigždžių judėjimą visai eilei metų į priekį, ir perspėtų žmoniją. O dabartinė technika, ypač kosmoso užvaldymo srityje, taip sparčiai žengia į priekį, jog neužilgo žmonės, jei tiktai to reikės, pajėgs persikelti į kitas planetas.

Kitos teorijos apie galimą saulės sprogimą taip pat sužlugo, nes įrodyta, kad mūsų saulė nepriklauso naujų žvaigždžių klasei, kuriose būna sprogimai. Tokiu būdu bažnyčia, neturėdama kuo įrodyti pasaulio pabaigos artėjimo dangaus sferoje, metėsi jos ieškoti, bažnyčios žodžiais tariant, į pragarą—žemės gelmes.

Žemės drebėjimas ir vulkanai

Mokslas pastebėjo, kad žemės drebėjimai ir vulkanų išsiveržimai vyksta tik kai kuriose žemės paviršiaus vietose, būtent Viduržemio jūros ir Ramiojo vandenyno pakrantėse, Vidurinės Azijos, Afrikos, Amerikos žemynuose ir kitur. Labai stiprus žemės drebėjimas buvo 1869 m. Čilėje, kurio metu prasmego Katakači miestas. Žuvo beveik visi miesto gyventojai, nepriklausomai nuo jų tikėjimo ir pažiūrų. Tuomet dvasininkai sakė, kad taip už jų nuodėmes nubaudė dievas. Ir štai nepraėjo nė 100 metų, kai Čilėje 1960 m. gegužės mėnesį vėl sudundėjo žemė nuo stiprių požeminių smūgių. Vėl griuvo miestai, veržėsi ugniakalniai, liejosi ežerai, smego krantai, salos, liejosi milžiniškos vandenyno bangos, nusiaubdamos Čilės ir Ramiojo vandenyno pakrančių gyventojus Japonijoje.

Kai kurie religijos šalininkai, pamatę šio negirdėto masto, net 12 balų žemės drebėjimą Čilėje, ėmė šaukti apie pasaulio pabaigos artėjimą ir netgi nustatė datą, būtent, 1960 m. liepos mėn. 13 d. Tačiau pasaulio pabaiga neįvyko, ir gyvenimas vyksta toliau tiek Čilėje, tiek ir Alžyro pakrantėse, kur 1960 m. taip pat buvo smarkus žemės drebėjimas. Šie katastrofiški gamtos reiškiniai vyksta ten, kur nesutvirtėjusi žemės pluta, kur vyksta jos aktyvus formavimasis.

Kadangi Lietuvos teritorija yra ant sutvirtėjusios žemės plutos dalies, todėl ir tokių katastrofiškų nelaimių pas mus nebūna. Be to, žemės drebėjimai yra dažni reiškiniai, kasdieniniai. Specialiais aparatais žemėje kasmet užregistruojama iki 10 tūkstančių drebėjimų, tačiau tokių katastrofiškų, kaip 1960 m. Čilėje, pasitaiko vidutiniškai kartą per kelis metus. Toks žemės plutos formavimasis vyksta jau milijardus metų ir dar labai ilgai tęsis ateityje. Tad ir jis negali būti pasaulio pabaigos priežastimi. Tuo pačiu visi samprotavimai apie dievo siunčiamas bausmes, apie pasaulio pabaigą yra tik bažnyčios vadovų išmislas.

Gal kam nors neaišku, kodėl bažnyčia gąsdina žmones besiartinančia pasaulio pabaiga. Pirmiausia, jeigu įtikinsi žmogų, kad artėja pasaulio galas, tikintysis į dievą žmogus dar bandys pagerinti savo santykius su bažnyčia, norės užsitikrinti sau tariamą rojų pomirtiniame gyvenime. Jis taps pamaldus ir dvasininkams paklusnus, daug aukos bažnyčiai, ne vienas iš jų susigraudinimo minutę atiduos jai visas savo santaupas, visą turtą. Štai čia ir slypi tikrasis bažnyčios tikslas.

Tik žmogus, apsiginklavęs mokslu, suprahta, kad visi reiškiniai gamtoje turi savo priežastis ir jų reikia ieškoti ne antgamtiškose jėgose, ne dievybėje, ne religijos dogmose, o toje pačioje gamtoje. Tiktai žmogus, galvodamas apie ateitį, o ne laukdamas pasaulio pbaigos, sukurs gėrį sau ir kitiems žmonėms.

E. Vandenis

(Iš "Tarybinės moters")

Naujojoj Akmenėj

Lietuvoj, mūsų gimtinėj,
Kaime, Naujojoj Akmenėj,
Smarkūs darbininkai,
Buvę samdininkai,
Skubiai darbą varo—
Cemento daug daro.

Ir dabar šitas kaimelis
Jau atrodo kaip miestelis:
Trobos naujos, baltos,
Gatvės cementuotos,
Namai kultūriniai
Ir tie cementiniai.

Prie to, jie kelią montuoja,
Ir drūtai jį cementuoja.
Dirbt sunkiai pris'eina,
Nes, mat, kelias eina—
Nuo socializmo
Iki komunizmo.

Jonas Juška

Worcester, Mass.

Olympia Parko Uždarymo banketas

Spalio 7 d. Olympia parko patalpose, 69 So Quinsigamond Ave., Shrewsbury, Mass., įvyks tradicinis Parko uždarymo banketas. Kiekvieneriais metais jame būna skaitlinga publika. Ir dabar ji bus gerai pavaišinta skirtingais valgiais ir įvairiausiais gėrimais. Įžangos bilieto kaina $2.50. Banketo pradžia 5:30 val.

Šokiai nuo 7 val. iki vėlumos, prie Dirvelio skambaus orkestro.

Visi kviečiami dalyvauti vasarinių sueigų užbaigtuvėse.

Kom.

Kova už pieno riebumo pakėlimą ir veislinių bulių vaidmuo

Lietuvos spaudoje plačiai rašoma apie visoje Tarybų Sąjungoje dedamas didžiules pastangas pakelti pieno riebumą. Jau senokai daromi įvairūs bandymai. Labai įdomūs būdai pravedami eksperimentiniame ūkyje "Gorki Leninskije." Manoma, kad karvės pieno kokybė nemažai priklauso ne tik nuo jos motinos, bet ir nuo tėvo (buliaus).

Šiuo svarbiu ir įdomiu klausimu skaitome Vilniaus "Tiesoje" (rugsėjo 15 d.) straipsnį įžymiojo akademiko T. Lysenkos. Iš jo sužinome, kad ūkio "Gorki Leninskije" patyrimai buliais ryšium su kova už pieno riebuvo pakėlimą bus išbandomi ir Tarybų Lietuvoje.

Akademikas Lysenko, tarp kitko, rašo:

"Mūsų šalyje vidutinis riebumo procentas dabar yra 3.6-3.7. O mes esame užsibrėžę uždavinį padidinti jį iki 4.5-5 procentų. Vadinasi, ne 0.1 procento, o 10-15 kartų daugiau. Uždavinys, kaip matote, didelis, bet aš tvirtai tikiu, jog jis įvykdomas.

Yra čia ir kita klausimo pusė. Daugeliui mokslininkų bei praktikų - zootechnikų atrodo, kad klausimas apie pieno riebumo padidinimą, nors ir būdamas svarbus praktiniu požiūriu, neturi nieko bendro su biologinės rūšies teorija, su mūsų mokslo atrastais ir suformuluotais biologinių rūšių gyvenimo dėsniais. Tačiaue teorinės priclaidos, kuriomis remiantis eksperimentinio ūkio "Gorki Leninskije" fermoje atliekami bandymai sudaryti riebiapienių karvių kaimenę, yra visiškai pagrįstas mūsų pažiūromis į biologinių rūšių gyvenimo dėsnius, o taip pat dar bendresniais dėsniais apie tai, kad su gyvų daiktų pagalba negyvi daiktai (maistas) pavirsta gyvais. Gamtoje nėra chaoso, o yra objektyvūs dėsningumai, jų tarpe ir biologiniai dėsningumai. Tuo vadovaujantis, žemės ūkio praktikoje galima gauti ne atsitiktinai, o pagal mokslinius planus geriausias augalų rūšis ir gyvulių veisles, didinti derlius ir kelti gyvulininkystės produktyvumą. Čia kalbama apie materialistinę, o tai reiškia — mičiurininę biologiją, kuri visų pirma reikalauja pažinti objektyvius gyvenimo dėsnius.

Kokie gi bandymai daromi eksperimentiniame ūkyje "Gorki Leninskije"?

Eksperimentinėje bazėje išvesta kaimenė tokių karvių, kurios duoda vidutiniškai 5 procentų riebumo pieną. Ir kas ypač svarbu—ši savybė (mes tuo įsitikinę) turi būti paveldima. Plačiai naudojant "Gorki Leninskije" ūkio fermoje išaugintus bulius, o taip pat jų sūnus, anūkus, proanūkius ir t. t., galima per palyginti trumpą laiką, gal būt, net per 5-7 metus, žymiai padidinti kolūkiuose ir tarybiniuose ūkiuose visų karvių pieno riebumą.

Suprantama, kiekvieną tokį reproduktorių reikia iš pradžių patikrinti pagal palikonių kokybę. Ir jeigu įsitikinsime, kad jis perduoda savo dukterims gerą paveldą prievaisos atžvilgiu ir didelį pieno riebumą — vadinasi, reikia tokį bulių panaudoti kiek galima didesniam karvių skaičiui apsėklinti. Taip reikia daryti ir su šių bulių sūnumis. Jeigu jų pusseserės iš liesapienių motinų geros, tai galima tikėtis, jog šie gyvuliai savo paveldėtinėmis savybėmis taip pat bus geri. Ir visgi juos reikia tikrinti ir tikrinti, kad šiame praktiniame darbe nepadarytumėte klaidos.

Aš pabrėžiu būtinumą kruopščiai stebėti ir tikrinti dar ir dėl to, kad Lietuvos ūkiai šiandien ar rytoj gaus iš mūsų penkis bulius, užtikrinančius didelį pieno riebumą. Reikia žiūrėti, kad šie gyvuliai nedingtų, nebūtų paskersti, kad jie būtų kuo geriau panaudojami. Reikia keletą metų tikrinti jouos, stebint, kokie bus palikuonys, dukterys.

Dabar jau 160 bulių iš "Gorki Leninskije" fermos parduota įvairiems mūsų šalies rajonams, kur bus tikrinami jų palikuonys. Nuo šešių iš šių bulių jau turima laktuojančių dukterų, duodančių labai riebų pieną.

Vadinasi, galima sakyti, kad mūsų eksperimentas vyksta sėkmingai. Šiame bandyme vienas paskui kitą pasitvirtina numatymai bei spėjimai, o tai leidžia būti tikriems, kad atitinkamomis sąlygomis galima išauginti tokius bulius-reproduktorius, kurie ne tik bet kurioje fermoje smarkiai padidins savo dukterų pieno riebumą, bet ir jų palikuonys, tiek moteriškos, tiek ir vyriškos lyties,—sūnūs, anūkai, proanūkiai — taip pat duos palikuonių su dideliu pieno riebumu."

Skaitytojų balsai

Mr. J. F. Kennedy pirmrinkiminėje propagandoje per 1960 metų Labor Day pasakė, kad Amerika pasiliuosavo per revoliuciją iš po svetimšalių kolonijalistų, ir jei aš, girdi, būsiu išrinktas į šalies prezidentus, remsiu visus žmones, kurie norės per revoliuciją iškovoti sau laisvę.

Dabar prez. Kennedy, turėdamas šalies vairą savo rankose, remia tas revoliucijas, kurios žudo biednuomenę. Kai biednuomenė sukruta prieš kolonijalizmą ir išnaudojimą - kapitalizmą, prez. Kennedy tampa kontrrevolicionierium; siunčia kariuomenę ir politinius patarėjus į tas revoliucines vietas, kad biedniokai netaptų valdovais.

Taigi, prez. Kennedy vienoje vietoje už revoliuciją, kitoje už kontrrevoliuciją.

Kai man gerai, tai už revoliuciją, o kuomet blogai, —prieš revoliuciją.

Miręs popiežius yra pasakęs prieš smertį, kad paskutinis karas bus krikščionybės prieš bedievybę -ateizmą..

Gal todėl mūsų šalies prezidentas, kaipo katalikiškos tikybos žmogus, nenori tartis su bedieviu Chruščiovu

---

Segregatiškoje vietoje—Little Rock, Ark., — Charles H. Lehega iš El Dorado uždėjo ant arkliuko $2.39 ir laimėjo $296,413. Tas buvo 1953 m. kovo mėnesį. Rugsėjo mėn. jis buvo pašauktas į teismą. Federalė valdžia sako, Charles esąs skolingas $247,013 už taksus, $36,217 bausmės ir $20,996 procentų — viso $304,226. Jeigu Charles būtų iš laimėtų pinigų ($296,-413) reikalingą sumą atidavęs valdžiai, tai jam būtų likę tik $48,400.

Daugybė lietuvių buvo Maskvoje ir gal Bolšoj teatre, bet vargiai kas žino, kad minimas teatras yra 181 m. senumo. 1951 m. Sovietai išleido dvi speciales stampas, 40 kapeikų ir vieno rublio, atžymėjimui teatro 175 sukakties.

Spartakas

New Haven, Conn.

Mirė V. Bekšas

Rugsėjo 22 d. mirė Vincas Bekšas, sulaukęs 68 metų amžiaus. Iš Lietuvos pabėjo iš Trakų rajono, Valkininkų apylinkės. Buvo vedęs, turėjo dvi dukteris ir vieną sūnų. Dukros jau ištekėjusios, sūnus tik ką iš kariuomenės grįžo.

Vincas buvo apsišvietęs žmogus. Prigulėjo prie LLD 32 kuopos ir LDS 16 kuopos. Nuolatos skaitė "Laisvę", mylėjo apšvietą. Turėjo gabumo vaidinimuose.

Su jo mirtimi netekome gero ir kultūriško žmogaus. Visi pažangiečiai reiškia užuojautą jo žmonai Marei Bekšienei, dukroms, sūnui ir anūkams.

Ilsėkis, Vincai, ramiai!

J. S. K.

Miami, Fla.

Rugsėjo 17 d. mūsų "grinoriai," kurie šią vasarą lankėsi Lietuvoj su turistų grupėmis, tai yra Charles Tamošiūnas, Sophie Mason ir Vincas Stankus, savo pastangomis surengė banketą draugų Žekonių sode. Sukviesta artimiausių draugų apie 25 šeimos. Buvo viskių valgių: kalakutienos, babkų, lietuviškų skilandžių ir visokių gėrimų — stipresnių ir lengvesnių.

Laiką praleidoje iki vėlyvo vakaro su kalbomis ir visokiais klausimais apie Tarybų Lietuvą ir Maskvos Kremliaus muziejų.

Ačiū darbščioms gaspadinėms, kurios rūpestinga pasidarbavo — Nelei Tamošiūnienei, Sofijai Masonienei ir Elzbietai Stankienei. Bet sunkiausią ašį sukė pats Tamošiūnas.

Dalyvis

PARSIDUODA BEKAMPIŲ REZIDENCIJA

Sveikatos sumetimais esame priversti parduoti savo vietą. Viskas geroje tvarkoje. Namas su visais patogumais. Aliejum apšildomas. Už viską reikalaujame $12,500. Kreipkitės:

147 13th St., Avalon, N. J.
Tel. AValon 609, 967-5921

(78-82)

PAIEŠKOJIMAS

Paieškau Ruzminienės Onos (buvusi Markevičiūtė, duktė Igno). Seniau gyveno Niujorke; taipgi ir brolių Aleksandro ir Karolio, ir sesers Paulinos Markevičių. Ieško sesuo Zosė Markevičiūtė, dabar Dainienė. Prašau atsiliepti šiuo adresu:

Zosė Dainienė
Ukmergės rajonas
Deltuvos paštas
Dainavos kaimas
Lithuania, USSR

Worcester, Mass.

Baisus beširdiškumas

Rugsėjo 28 d. buvo areštuota dviejų vaikų motina, 23 m. amžiaus, Mrs. P. Mello, kuri mušė savo vaikus su pagaliu ir užmušė 4 ir pusės metų Raymondą ir kritiškai sužeidė 3 metų Craigą. Ji laikoma kalėjime be kaucijos, o jos meilužis 19 metų Paul Toney sulaikytas po $5,000 kaucija, kaltinamas irgi mušime minėtų vaikų ir nemoralybėje.

Koks tai baisus beširdiškas pasielgimas! Bet kur tos aplinkybės dėl to baisaus pasielgimo? Mrs. Mello meilužis teismabuty laikė ją už rankos ir šypsojosi.

D. J.

Pittsburgh, Pa.

LLD 87-tos kuopos buvo laikytas susirinkimas rugsėjo 24-tą. Narių susirinko gražus būrelis, bet turėjo būti daugiau.

Po komiteto raportų, komisijos surengimui paskaitų raportą išdavė J. Miliauskas. Po apsvarstymo, nutarta, kad komisija prirengtų paskaitą temoje buržuazinės Lietuvos ir dabartinės. — Tarybų Lietuvos — ekonomija. Komisija: Frank Imbras, J. Miliauskas ir J. Mažeika praneš kitame susirinkime, kuris įvyks spalio 29-tą, kada paskaita bus gatava, o tada bus nutarta, kada paskaitą rengti.

Skaitytas laiškas iš Uruguajaus, Montevideo, nuo Pietų Amerikos jaunų lietuvių, kurie rengia Montevidėjuje Pietų Amerikos jaunųjų lietuvių festivalį. Nutarta iš kuopos iždo paaukoti $10 ir parinkti aukų tarp narių. Aukojo po $2: J. Mažeika, J. K. Mažukna, A. Pipiras, P. Paulauskienė ir J. Miliauskas.

Po $1: S. Orda, O. Remeikienė, U. Paich, F. Imbras ir J. Kazimer.

Iš kuopos iždo $10, tai viso $25. Finansų sekr. J. K. Mažukna pasiųs pinigus ir laišką su pasveikinimu Pietų Amerikos Jaunų Lietuvių festivaliui.

Antras laiškas buvo iš "Vilnies" dienraščio — paskelbimas vajaus. Laiškas priimtas, tik bėda su vajininkais. P. J. Martinkus nebuvo susirinkime, o geras vajininkas J. Purtikas randasi ligoninėje jau 3 savaitės ir vargiai galės dalyvauti šiame vajuje. Vajaus reikalus palikom kitam susirinkimui.

Po susirinkimo buvo iki valios užkandžių ir karštos kavutės, kuriuos paruošė darbščias draugės O. Paich, Monskienė ir J. Mauragienė.

Frank Imbras

Worcester, Mass.

Pranešimas vietos ir apylinkės lietuviams

Spalio 22 dieną į Worcesterį atvyks šaunusis Brooklyno Aido choras, kuriam vadovauja Mildred Stensler. Jis Lietuvių svetainėje, 29 Endicott St., 2 val. popiet, suvaidins trijų aktų spalvingą operetę "Zaporožietis už Dunojaus."

Prašome tėmyti tolimesnius skelbimus, ir ruoškitės visi pamatyti šią gražią operetę.

Rengia Worcesterio Aido choras.

Rep.

Waterbury, Conn.

Rugsėjo 22 d. įvyko LLD 28 kuopos susirinkimas. Iš komisijos raporto paaiškėjo, kad spaudos paramai pietūs pilnai pavyko. Liko pelno, kuris padalintas darbininkiškiems laikraščiams.

Jau buvo rašyta apie parengimą, bet buvo nepaminėta vardai tų, kurie aukojo pietums, o jų aukos padidino pelną. Aukojo: Žiūraitienė, Zutautienė ir M. R. po sūrį, K. Jankeliūnienė—didelę dėžę pupelių, M. Stružauskienė — keiksą, S. Kutelis — agurkų.

Svinkūnai platino tikietus ir padėjo suvežti svečius į parengimą. Visiems didelis ačiū už aukas, darbą, o publikai už atsilankymą.

Sekmadienį, spalio 22 d., Lietuvių svetainėje, 103 Green St., įvyks paminėjimas LDS kuopos 30 metų sukakties. Bus duota skanūs pietūs. Pradžia 1 val. dieną. Prašome visus ir visas įsigyti bilietus iš anksto.

J. Stružauskas

Santa Monica, Calif. — Sulaukęs 63 metų amžiaus mirė artistas Frank Fay.

Lawrence, Mass.

Iš Nashua atvažiavo Povilas ir Mikalina Karpavičiai ir visi kartu nuvykome į Danvers, Mass., aplankyti sergantį draugą Juozą Baraišą. Radome namie Baraišienę. Ji paaiškino, kad jis silpnas. Buvo išvežtas į ligoninę, darė kraujo transfuziją — nieko negelbėjo. Nuėjome į kambarį. Ligonį radome labai silpną.

Nors ligonis silpnas, bet įdomauja kas darosi pasaulyje, ką rašo "Laisvė", kokie yra ruošiami parengimai. Labai trokštų su kitais draugais dalyvauti, bet jau 10 mėnesių, kai serga.

Pasikalbėjome. Ligonis labai dėkojo už aplankymą. Patarčiau draugams aplankyti sergantyjį. Gyvena 8 Rice St., Danvers, Mass. Arba galima suraminti nors per telefoną: 4-4888.

LLD 37 kp. ir LDS 125 kp. bendrai rengia pietus. Įvyks sekmadienį, spalio 8 d., 2 val., Maple Parke. Bus skanių valgių ir tinkamo gėrimo. Yra ir 12 dovanų. Kviečiame visus ir visas atsilankyti. Jeigu būtų lietus, arba šalta, tai Maple parke yra didelė patalpa, oras nepakenks.

V. Kralikauskas

VAJUS

GAVIMUI "LAISVEI" NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Kartu Užbaigimas Auksinio Jubiliejaus

Su 1-ma diena spalio pradedame savo didįjį darbą gavimui "Laisvei" naujų skaitytojų ir atnaujinimui išsibaigusių prenumeratų. Taipgi turime rūpintis parengimais ir aukomis sukelti "Laisvei" tinkamo biudžeto 1962 metams.

Kviečiame į Talką

Kviečiame į talką visus buvusius vajininkus ir labai laukiame naujų vajininkų. Gerai susiorganizuokime šiam darbui ir veikime su pirma vajaus diena. Rūpinkimės aplankyti kuo daugiausia namų vajaus reikalu ir kalbinti žmones užsisakyti "Laisvę."

PINIGINĖS DOVANOS KONTESTANTAMS

Yra paskirta 10 dovanų pinigais, padalyta sekamai:

1-ma $50, 2-ra $40, 3-čia $35, 4-ta $30, 5-ta $25, 6-ta $20, 7-ta $15, 8-ta $12, 9-ta $10, 10-ta $5

Prašome tuojau stoti į vajų ir darbuotis, kad gavus vieną iš aukščiau nurodytų dovanų. Kontestantams kreditavimo metodai toki kaip buvo pirmesniuose vajuose: už naujus skaitytojus 1 punktas nuo 5 centų, už atnaujintas prenumeratas 1 punktas nuo 25c. Už aukas arba pelnus nuo parengimų 1 punktas nuo 50c. Dėl pilnesnių informacijų rašykite "Laisvės" administracijai.

PARENGIMAI BIUDŽETO SUKĖLIMUI

Prašome kolonijų veikėjus tuojau ruošti pramogas biudžeto sukėlimui. Nes nuo biudžeto sukėlimo priklausys "Laisvės" egzistencija. Todėl rūpinkimės, kad aukomis ir pelnais nuo parengimų sukeltume tinkamą budžetą 1960 metams.

VAJAUS LAIKAS 3 MĖNESIAI

Vajus prasideda spalio 1-mą dieną ir eis iki gruodžio 31 dienos. Rūpinkimės, kad gautume kuo daugiausia naujų skaitytojų, ir darbuokimės, kad atnaujintume visas išsibaigusias prenumeratas.

"LAISVĖS" KAINOS AMERIKOJE IR UŽSIENIUOSE:

Amerikoje $9.00 metams, $5.00 pusei metų
Kanadoje $10.00 metams, $5.50 pusei metų
Pietų Amerikoj $10.00 metams, $5.50 pusei metų
Lietuvoje $12.00 metams, 6.50 pusei metų
Kitur užsieniuose $12.00 metams, $6.50 pusei metų

Visais vajaus reikalais rašykite:

Laisvė

102-02 Liberty Ave., Ozone Park 17, N. Y.

Lawrence, Mass.

Spaudos Paramai Banketas

Tai bus pietūs, įvyks sekmadienį

Spalio 8 October

Pradžia 2-rą valandą dieną

Tyrame Ore, Gražioje Gamtoje

MAPLE PARKE

METHUEN-LAWRENCE, MASS.

Bus gerų gaspadinių skoningai gaminti valgiai. Kviečiame atsilankyti ne tik vietinius, bet ir iš tolimesnių kolonijų. Šis bus jau paskutinis šiltu oru parengimas, tad susirinkime pasilinksminti ir tuo pačiu kartu paremti pažangiąją lietuvių spaudą, kuri teisingai paduoda žinias iš viso pasaulio.

Kviečia **Rengimo Komitetas**

Susipažinkite su Gyvenimu

Leono Prūseikos

Tuojau įsigykite jo parašytą knygą

"Atsiminimai ir Dabartis"

Tikrai jaudinanti vaizdai iš jo pergyvenimų sūkuryje revoliucijų ir kovų su reakcija nuo caro Mikės Rusijoje iki makartizmo siautėjimo Amerikoje.

Leonas Prūseika

buvo nepaprastai talentingas žurnalistas, puikus oratorius ir plieniniai užsiartavojęs kovotojas. Ištisą savo amžių dirbęs idėjai už šviesesnę ateitį dirbančiajai žmonijai. Daug nukentėjęs caro kalėjimuose ir ištrėmime į Sibirą už skelbimą socialistinių idėjų. Amerikoje baigė savo amžių po namų areštu dėl veiklos už laisvę išnaudojamai darbo žmonių klasei.

KNYGOJE "ATSIMINIMAI ir DABARTIS"

rasite įspūdingų davinių iš Prūseikos pergyventų svarbių istorinių įvykių. Plačiai susipažinsite su jo atliktais darbais, kurie yra labai reikšmingi klasių kovos istorijoje.

Knyga iš 303 puslapių. Kaina $2.00.

Gaunama "Laisvės" Knygyne

102-02 Liberty Ave., Ozone Park 17, N. Y.

Kartu su užsakymais prašome prisiųsti ir pinigus.

Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimas

Montevidėjus, 1961 m. rugs. 25 d.

R. Mizarái,
Brangus drauge!

Su šiuomi norime pranešti jums, kad mes, Pietų Amerikos jaunimas iš Urugvajaus, Brazilijos ir Argentinos, ruošiame **Pirmąjį Pietų Amerikos Kultūrinį ir Sportinį Jaunimo Suvažiavimą,** kuris įvyks spalio mėn. 21—29 dienomis **Urugvajuje,** Montevidėjaus mieste, Agraciada 2783 ir Ecuador 1680.

Į šį **Suvažiavimą** prašome prisiųsti kuo daugiausiai pasveikinimų, nes manome išleisti knygą ir padaryti filmą apie tai, kaip šių trijų šalių lietuvių jaunimas padainuos ir pašoks, kaip sportininkai (krepšininkai) rungsis už pirmenybę.

Šis žingsnis yra daromas, pirmoje vietoje, už vienybę ir už ateities progreso veiklą, nes **jaunimas** turės perimti veikimo gaires į savo rankas, už tatai šis **Suvažiavimas** yra būtinas visiems.

Kviečiame ir lauksime iš jūsų delegatų.

Prašome priimti širdingiausius linkėjimus ir laukam jūsų nuomonės.

Pirmojo Pietų Amerikos Kultūrinio ir Sportinio Jaunimo Suvažiavimo šaukimo komisija:

Renė Diktoraitė
Algirdas Vitkauskas
Leonas Abračinskas

MŪSŲ PASTABA

Kaip matome, Urugvajaus lietuvių jaunimo veikėjai pasimojo atlikti didžiulį darbą. Už tai suvažiavimo šaukėjus mes galime tik šiltai pasveikinti. Sušaukimas iš trijų valstybių lietuviško jaunimo atstovų—menininkų, sportininkų—suvažiavimo yra nepaprastai svarbus darbas ir reikalingas daug lėšų.

Tai kuo kitu, be sveikinimų, mes galime jiems padėti?

Neatrodo, kad galėsime delegatus pasiųsti. Viena kliūtis—laikas per trumpas, antroji—delegatų pasiuntimas į Montevidėjų labai daug lėšuotų.

Tuo būdu siūlome sekamą: mūsų organizacijos—jų kuopos, chorai ir kt. kultūrinės JAV ir Kanados lietuvių grupės bei pavieniai asmenys,—turėtų tuč tuojau pasiųsti pietamerikiečių lietuvių Jaunimo Suvažiavimui sveikinimus, **su sveikinimais, kurie sugali, turėtų pasiųsti ir dovanų.**

Geriausia, mūsų nuomone, siųsti sveikinimus ir dovanas sekamu adresu: **Renė Diktoraitė, Venancio Benavides 3237, Montevideo, Uruguay.** Patartina siųsti oro paštu, tai greičiau, dar prieš suvažiavimą, gaus. —**"Laisvės" Redakcija.**

Amerikoje gimusi ir augusi lietuvaitė aplanko Lietuvą

"Kaip viskas Lietuvoje?"—labai dažnai girdisi klausimas nuo tada, kada aš ir mano sesutė sugrįžome, anksti praėjusią vasarą, iš savo nuostabios kelionės. Aš čia rašau apie keletą svarbiausių įvykių iš to nepamirštamo patyrimo, vildamasi, kad kitiems čia gimusiems ir augusiems amerikiečiams, kaip aš, bus įdomu pasiskaityti apie šalį, kurioje jų tėvai buvo gimę.

Nežiūrint to, kad man teko Lietuvoje pabūti tik trumpą laiką, tik apie trejetą savaičių, aš galėjau daug ką sužinoti apie socialinį, ekonominį ir politinį gyvenimą Lietuvos žmonių, kadangi mums buvo suruoštas labai įvairus maršrutas ir kadangi mums teko plačiai pervažiuoti per visą šalį.

Tarp daugybės kitų įvairių veiksmų, mes aplankėme kolektyvinį ūkį, apžiūrėjome fabriką, kuriame gamina namams statyti dalis, matėme puikų koncertą, kuriam vadovavo moteris, aplankėme HES (didžiulę Lietuvos elektros gamyklą), dalyvavome didžiuliame piknike, kuriame programą atliko šimtai tautiniuose kostiumuose šokėjų, plačiai susipažinome su Kauno didžiausia ligonine. Bet tai nėra nė pusės to, ką mes veikėme. Pavyzdžiui, nepaminėjau lankymo muziejų, istorinių vietų ir žmonių namų. Aš buvau neapsakomai patenkinta, kad galėjau laisvai kalbėtis su visokios rūšies žmonėmis: su prezidentu Paleckiu, su mūsų giminėmis (valstiečiais), fabrikų darbininkais, krautuvių patarnautojais, studentais ir t. t.

Kai kurie patys gražiausi Lietuvos gyvenimo pobūdžiai, kurių ilgai nepamiršime, tai tos melodingos lietuvių dainos, tie jauni žmonės, su kuriais mes šokome, tie pažįstami lietuviški valgiai (taip skaniai paruošti), tie senos mados sveikinimai su duona, druska ir midum. Visur mes buvome priimti šiltai ir draugiškai.

Kokie dar nepaminėti įspūdžiai iš įvairaus ir spalvingo gyvenimo šių dienų Lietuvoje? Tiesa, šiandien Lietuvos žmonės dar gal neturi tiek daug visokių medžiaginių gėrybių, kiek mes turime, bet palaipsniui jie jų įsigyja vis daugiau ir daugiau; nors daugelis darbininkų gauna algas, kurios mums atrodytų žemos, bet jų išlaidos gerokai susimažina, kuomet jie butus temoka po kelis rublius nuomos; gauna medicininį aptarnavimą nemokamai; jie aprūpinti senatvės pensija, nieko tam reikalui neišskaitant iš jų uždarbio; aukštasis mokslas taipgi prieinamas nemokamai tiems, kurie jo nori siekti.

Vienintelis mano nepasitenkinimas šita didžiule avantiūra (kelione) yra tas, kad aš jau vėl ištroškusiai laukiu progos sugrįžti į Lietuvą ir savo akimis pamatyti tuos naujus laimėjimus, kurie numatomi, ir kad galėčiau vėl džiaugtis pamatymu Lietuvos.

Nellie Walent

Ferry farma—Washingtono jaunystės namai

Istorija ir legenda aprašo Ferry Farmą, Vašingtono jaunystės namus netoli Fredericksburg, Virginijos valstijoje.

Jurgis Vašingtonas gyvenc Ferry Farmoje nuo šešių metų amžiaus ligi pasiekė savo ankstyvus subrendimo metus. Jo tėvas Augustinas Vašingtonas atgabeno savo šeimą į Ferry 1738 m. Su juo atkeliavo jo antroji žmona, Mary Ball Washington, ir jų keturi sūnūs ir duktė. Ferry Farma (ūkis buvo vadinamas šiuo vardu, nes toje vietoje buvo įtaisytas keltas per Rappahannock upę), iš pradžių turėjo 260 akrų žemės. Su kitų 300 akrų nupirkimu buvo pakankamai žemės, kad pasidarytų turtinga plantacija. Gana didelis namas, nors ir ne toks impozantiškas, kaip kitų didelių dvarų namai, buvo atitinkamai apstatytas baldais, kėdėmis, aptrauktomis odinėmis sėdynėmis, veidrodžiais, porcelianu, sidabru ir kitais to periodo brangiais daiktais.

Jurgis, aktyvus ir sveikas jaunuolis, praleido savo laisvą laiką bemedžiodamas, besimaudydamas, bejodinėdamas ir besilankydamas turtingų kaimynu sūnus ir dukteris. Be to, jis studijavo skaitymą rašymą ir "knygų vedimą." Tačiau jį daugiau domino tėvo priežiūros instrumentai. Iš jų jis gavo pirmas pamokas, kurios jo papročius vėliau padarė tvarkingais ir tiksliais.

Vašingtono šeimos gyvenimas buvo išdraskytas 1743 m., kai Augustinas Vašingtonas mirė nuo persišaldymo, kurį gavo bejodamas aplink savo ūkį. Tai buvo tas pats likimas, kuris ištiko ir jo garsųjį sūnų, praėjus 56 metams nuo tėvo mirties. Pagal tėvo valią, Jurgis gavo Ferry Farmą. Iš ten jis per sekančius penkerius ar šešerius metus darė ilgus vizitus savo kitiems pusbroliams ar leidosi į didesnes keliones.

Vėliau, kaip jaunas kariuomenės vyras, paskirtas tolimesnėms ekspedicijoms, Jurgis Vašingtonas į Ferry Farmą grįždavo tik savo motiną aplankyti. Ji pasiliko ten ligi 1772 m. ir po to persikėlė į namus Fredericksburgo mieste. Po kelių metų Vašingtonas pardavė ūkį vienam savo senam draugui, generolui Hugh Mercer, kuris mirė nuo žaizdų kovose per Revoliuciją. Tuo metu Jurgis Vašingtonas ir jo žmona Martha gyveno Mount Vernon'e, sename dvare ant Potomac upės kranto Virginijos valstijoje.

Šiandien turistas, nuvykęs į Ferry Farmą, pamatytų nedaug: vien tik akmenimis išdėtą vietą, kur šeimos ledaunė buvo, ir vieno kambario medinį pastatą, kuris gal tuo metu buvo priežiūros ofisu. Jeigu dabartiniai planai bus įvykdyti, ši vietovė greit pasidarys tautine ir istorine vieta ir Ferry Farma gal būt bus atstatyta, kaip ji buvo prieš daugiau kaip 300 metų.

American Council

Jakarta. — Sumatra saloje pasidavė sukilėlių likučiai.

Šaunus buvo Aido choro pažmonys praėjusį šeštadienį

Taip, praėjusį šeštadienį aidiečių ruoštas pažmonys (įvyko "Laisvės" salėje) buvo visapusiškai dailus, smagus, linksmas. Aidiečiai ruošė jį sutikimui-pagerbimui buvusios Aido choro narės-solistės Konstancijos Menkeliūnaitės, kuri šiuo metu svečiuojasi mūsų šalyje.

Kaip žinia, K. Menkeliūnaitė jau per metų eilę gyvena italų dainos centre, Milane; gyvena ji ten su savo vyru inžinierium A. Campo, kuris ir pats šiuo metu savo profesijos reikalais vizitucją Kanadą ir JAV.

K. Menkeliūnaitė-Campo

Ji dainuos metiniame "Laisvės" koncerte, kuris bus lapkričio 12 dieną Schwaben salėje Brooklyne. (Ši fotonuotrauka yra jos paskiausia.)

Salė buvo kupina svečių, susėdusių apie dailiai papuoštus stalus. Kai svečiai gerai užkando, toastmasteris, choro vice-pirmininkas, W. Brazauskas pakvietė patį chorą sudainuoti keletą dainų. Mildredai Stenslerienei diriguojant, o Bronei Šalinaitei pianu akompanuojant, choras sudainavo dvi dainas iš operetės "Zapo rožietis už Dunojaus," taipgi B. Dvariono "Jaunystę."

Po to viešnia K. Menkeliūnaitė su aidiete Ona Čepuliene sudainavo M. Petrausko "Geismai ir svajonės" ir St. Šimkaus "Plaukia sau laivelis."

Solo dainavo Augustinas Iešmanta — St. Šimkaus "Oi, greičiau, greičiau," ir dvi rusų kalba dainas.

Keletą dainų davė Aido choro Moterų kvartetas — N. Buknienė, N. Ventienė, K. Rušinskienė ir Ona Čepulienė; prie vienos dainos prisidėjo ir A. Iešmanta.

Pati viešnia jautriai sudainavo M. Petrausko "Mano dalgelė" ir kitą. Prieš dainuosiant, K. Menkeliūnaitė sakė, kad šis jos šiltas priėmimas, aidiečių ir publikos draugiškas jos sutikimas ją taip paveikė, kad jai sunku net kalbėti ir dar sunkiau bus dainuoti. Bet ji dainavo įspūdingai.

Konstancija dainuos jubiliejiniame "Laisvės" koncerte, kuris įvyks lapkričio 12 dieną Schwaben svetainėje, Brooklyne.

Buvo ir neilgų kalbų, viešniai sveikinimų. Po keletą gražių sakinių sakė J. Valentis, K. Stanislovaitienė, B. Šalinaitė. I. Mizarienė kalbėjo truputį ilgiau, nušviesdama K. Menkeliūnaitės nueitą kelią, jos nuolatinio ryšio palaikymą su savo senais draugais ir bičiuliais Amerikoje, jos besirūpinimą mūsų spauda. Visų pobūvio dalyvių vardu Ieva įteikė viešniai dovanėlę.

Paskiausia tarė padėkos žodį pati viešnia. Tai tuo ir baigėsi šis gražus, linksmas, kultūriškas pobūvis.

Maistą pagamino pačios aidietės, svečius aptarnavo aidiečiai. Apie tai gal parašys choro korespondentas.

Iš toliau svečių buvo: waterburiečiai K. Stanislovaitienė, J. ir O. Strižauskai, K. Jankeliūnienė ir A. Ablazienė; iš Stamfordo, Conn., — W. ir A. Juskevičiai. Iš Greatnecko buvo gražus būrelis svečių.

Dabar visi lauksime didžiulio laisviečių koncerto, kuriame dainuos ir K. Menkeliūnaitė.

(Beje, girdėjau, kad ji yra pakviesta dainuoti ir "Vilnies" koncerte, įvyksiančiame spalio 22 d. Chicagoje.)

Programai užsibaigus, po kavutės, svečiai dar ilgokai šnekučiavosi, o kiti dar ir dainavo. *Ns.*

SERGA

Pirmadienį sužinojome, kad mūsų geras draugas laisvietis Petras Gustaitis, Dr. Petro Gustaičio tėvas gavo širdies ataką. Apie tai telefonu pranešė jo duktė Ona. Ji sako, kad tėvas susirgęs nepavojingai, randasi ir gydosi namie. Širdingai linkime Petrui greitai ir pilnai susveikti.

PRAŠYMAS

Organizacijos ir atskiri asmenys prašomi neruošti savų parengimų spalio 29 d. Prašomi dalyvauti visų tautų rengiamajame koncerte New Yorke.

Amerikinis Komitetas Sveturgimiams Ginti

Newark, N. J.—Apie 500 studentų buvo apgulę policijos stotį siekdami išlaisvinti tris mokinius, kuriuos policija areštavo. Prieš studentus buvo iššaukta policijos padrūtinimai ir ugniagesiai.

Olympia, Wash. — Sulaukęs 70 metų amžiaus mirė buvęs senatorius M. C. Wallgrenas.

Iš Moterų klubo susirinkimo

Rugsėjo 27 d. vietos Moterų Klubo narės po vasaros atostogų turėjo gražų, skaitlingą susirinkimą. Į Klubą įsirašė E. Sungailienė. Klubietės maloniai sutiko naują narę; tikisi, kad draugė Sungailienė taip pat bus viena iš darbščiųjų narių mūsų tarpe. Marijonos Zeikus sugrįžimas atgal į Brooklyną taip pat buvo linksmai sutiktas. Darbščioji Klubo sekretorė E. Kasmočienė, dėl susidėjusios padėties, turėjo atsisakyti nuo sekretoriavimo. Jos vietą užėmė Sofija Petkienė. Susirinkimo dalyvės palinkėjo d-gei Kasmočienei laimingai nugalėti pasipynusius nemalonumus.

Iš valdybos raportų pasirodė, kad laike vasaros vakacijų nieko ypatingo klubiečių eilėse neįvyko. Kur buvo reikalas, valdyba paskyrė atstoves į svarbias konferencijas. Atstovės iš konferencijų išdavė įdomius raportus.

Klubas finansiniai laikosi pusėtinai gerai.

Raportuota, kad klubietė Viktorija Balkus turėjo kiek ilgesnį laiką praleisti ligoninėje. Dabar namuose sėkmingai sveiksta. Tikimasi ją sutikti sekamam Klubo susirinkime.

Plačiai kalbėtasi apie sezono viešus parengimus. Patyrus, kad yra ruošiama visa eilė didesnių pramogų, nutarta palikti valdybai, kad užregistruotų tinkamą laiką parengimui.

Paprastai klubietės po susirinkimo turi lengvų vaišių, bet pastarajame to nebuvo, nors d-gė Karpavičienė, kuri rūpinasi, kad niekuomet klubietės nepritrūktų kavutės, atnešė kvepiančios kavos ir dar ko prie kavos, bet tai palikta sekamam susirinkimui.

Baigus svarstyti Klubo reikalus, perskaityta visuomeninio pobūdžio gan įdomus laiškas. Į susirinkimą buvo atsilankiusi viešnia *Konstancija Menkeliūnaitė.* Prieš eilę metų viešnia buvo mūsų moterų organizacijos narė. Pakviesta pakalbėti, viešnia išreiškė malonumą matyti taip gražų skaičių moterų rūpinantis visuomeniniais klausimais.

Klubietė

PRANEŠIMAI

WORCESTER, MASS.

ALDLD 11 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks Spalio 9 Oct., 7:30 val. vakare. Kviečiame visus narius dalyvauti šiame susirinkime. Bus išduotas raportas iš rudeninio spaudos pikniko. Vasariniai parengimai užsibaigia, turime apkalbėti žieminį veikimą. Org. J. Jaskevičius. (78-79)

ELIZABETH, N. J.

L. D. P. Klubas rengia pranešimą apie Lietuvą G. Stasiukaičiui iš Cliffside Park, N. J., ir Lillian Novak iš Cranford, N. J., kurie sugrįžo kaip turistai iš Tarybų Lietuvos. Jie mums daug ką pasakys apie Lietuvos tvarką ir žmonių gyvenimą. Po to bus duodami klausimai turistam, o po visko bus gardžių užkandžių.

Atsibus sekmadienį, Spalio-October 1 d., Klube, 408 Court St., Elizabethe. Pradžia 2 val. popiet.

Nepamirškite atsilankyti, nesigailėsite.

Rengimo Komisija (76-78)

CHESTER, PA.

ALDLD 6-tos apskrities konferencija įvyks sekmadienį, Spalio-Oct. 29-tą d., V. L. P. Kliubo svetainėje, 339 E. 4th St., Chester, Pa., prasidės 12-tą val. dieną. Taigi šios apskrities kuopos išrinkite delegatus, pasirūpinkim, kad konferencija būtų kuo skaitlingiausia.

Po konferencijos, apie 5-tą valandą vakare, bus vakarienė. Prašome kitų organizacijų tą dieną nieko nerengti ir kviečiame visus atsilankyti į mūsų vakarienę. Ypač kviečiame philadelphiečius atsilankyti. A. Lipčius (77-78)

BOSTONO APYLINKEI

ALDLD 7-tos Apskrities metinis suvažiavimas įvyks Lapkričio-Nov. 5 d., prasidės 11 val. ryto, 318 Broadway, So. Boston, Mass. Visos kuopos šios apskrities ribose yra kviečiamos dalyvauti apskrities metinėje konferencijoje. Čia turėsime padaryti apžvalgą savo vasarinės veiklos ir taipgi prisiruošime žieminei veiklai.

J. Jaskevičius,
7-tos Apskr. sekr. (77-78)

BALTIMORE, MD.

Spalio 7 d., LLD kuopos susirinkimas įvyks 2 val. d. salėj 2219 W. Pratt St. Kviečiame narius skaitlingai ateiti į susirinkimą, nes turime daug svarbių reikalų svarstymui: 6-tos apskrities konferencija, "Laisvės" vajus ir kuopos veikla.

Kuopos valdyba (77-78)

CAMDEN, N. J.

LLD 133 kuopos susirinkimas įvyks šeštadienį, Spalio-Oct. 7 d., 1 val. popiet, draugės Liaudanskienės name, 806 Florence St.

Randasi svarbių reikalų aptarimui, dėl to visi nariai yra kviečiami atsilankyti į šį susirinkimą.

Kuopos valdyba (77-78)

OZONE PARK, N. Y.

LDS 13 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, spalio 4 d., 7:30 val. vakare, 102-02 Liberty Ave. Skaitlingai dalyvaukit šiame susirinkime ir pasižiūrėkit į mokesčių knygelę, gal jau reikės užsimokėti

Prot. sekr. (77-78)

BROOKLYN, N. Y.

LDS 1-os kuopos susirinkimas įvyks antradienį, spalio 3 d., 7:30 vakare, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Parke. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Kurių duoklės neužmokėtos, malonėkit atsieiti ir užsimokėti, kad nesusispenduotumėt. Valdyba (77-78)

Kiekviena kolonija turėtų surengti kokią nors pramogą Laisvės paramai.

"LAISVĖS" KONCERTAS

Kartu Užbaigimas Auksinio Jubiliejaus

Įvyks Sekmadienio Popietę

Lapkričio 12 November

Pradžia 3 valandą popiet

Schwaben Hall

474 Knickerbocker Ave., Brooklyn, N. Y.

Prašome visus įsitėmyti datą ir vietą, kur ir kada koncertas bus, ir kviečiame atsilankyti. Šis koncertas bus nepaprastas, nes Brooklyne paskutinis parengimas užbaigimui "Laisvės" auksinio jubiliejaus.

Bus labai įdomi koncerto programa, turėsime žymių talentų net iš užsienio, kurie atliks programą. Neužilgo paskelbsime ištisą programą. Dabar prašome visus tą dieną nedaryti kokių sueigų ir kviečiame ateiti į "Laisvės" koncertą.

Rengėjai